

ΒΙΟΣ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΥ

ἐκδίδεται ὑπὸ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΕΡΒΟΥ π. ΙΕΡ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου « Ο ΚΟΡΑΗΣ »

ΙΛΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

138164
(B1 3495)

ΒΙΟΣ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΥ

ἐκδίδεται ὑπὸ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΕΡΒΟΥ π. ΙΕΡ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου « Ο ΚΟΡΑΪΣ »

Ι. ΝΑΧΑΜΟΓΛΗ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ 1886
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὴν νῆσον Κύπρον δὲν ἦτον δὲ πολύλογος οὔτε υπερήφανος, οὐδὲ εὐχρηστίειτο εἰς τὸ πλῆθος καὶ εἰς τὴν ἀγοράν, ἀλλ' ἀπλοῦς καὶ ἡσύχιος ἀσπαζόμενος ὑπὲρ πάντα τὴν φιλοσυχίαν ὄθεν καὶ ὄλως μιμούμενος τὴν πολιτείαν, ὡς εἴπομεν, τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ, ἔγεινε καὶ αὐτὸς ποιμὴν προβάτων. Δὲν ἦτον ὅμως ποιμὴν τόσον ἀνεπιτήδευτος ἢ καὶ ἄγριος εἰς τὸ ἦθος καὶ ἀνομιλῆτος, ἀλλὰ μάλιστα ἐπιμελητῆς καλλῶν ἡθῶν καὶ ἐνῶ ἀπεμακρύνετο τῆς συναναστροφῆς τῶν πολλῶν, ἦτον πολλὰ εὐκολοπλησίιστος καὶ κοινωνικός με τούτους πτωχοὺς, καὶ ξένους ἄνδρας, τούτους ὁποίους χρεστάτα ἐδέχετο εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ με μεγάλην φιλοτιμίαν ἐφιλοξέει αὐτούς· ἐὰν δὲ τις τῶν διαβατῶν, δι' ἀδιαφορίαν, δὲν ἐπαρουσιάζετο, ἢ ἀλλαχοῦ ἐφιλεύετο, ἦτο πολλὰ λυπηρὸν εἰς αὐτὸν καὶ ἴσον με τὴν ζῆριαν μεγίστου τινὸς πολυτιμοτάτου πράγματος, καὶ εἰς μὲν τὰ ἄλλα εἶχεν ἐλεύθερον τὸ φρόνημα, καὶ ξένον πάσης ποταπῆς κολακείας καὶ ταπεινότητος· ἐθεράπευε δὲ τούτους κόπους τῶν ὁδοιπορούντων, ἐνιπτε τῶν κουρασμένων τούτους πόδας, ἠτοίμαζε τράπεζαν, ὑπηρέτει δὲ καθ' ὅλα τὰ ἀναγκάζει, με τὸστιν ταπεινώσει καὶ εὐλάβειαν, ὅσην δεικνύουσι οἱ πιστοὶ ὑπηρέται πρὸς τούτους κυρίους των· διότι ἢ ἀπλότης αὐτοῦ ἦτον συγκεκριμένη με τὴν σεμνότητα· ἢ δὲ πραότης με τὴν ἀνδρίαν ἢ δὲ ὑπερβολικὴ καὶ δραστήριος αὐτοῦ ἀγάπη με τὴν σωφροσύνην, τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν ὑπὲρ πάντα καὶ προθύμως ἠναγκαλίσθη· ἔλαβε δὲ νόμιμον καὶ σώφρονα γυναῖκα, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐτεκνογόνησε μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ὅμως ταύτης, ἕξ τιμίως χωρὶς ἡδονῆν ἢ ἄλλης τινὸς σαρκικῆς ἐπιθυμίας. Ὅθεν ἐργαζόμενος τὸ φιλοπονώτερον μέλι τῆς ἀρετῆς, καὶ μελετῶν σπουδάζων τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἔγεινε φιλοκρηνώτατος μὲν κατὰ τὴν ψυχὴν, ἐπιεικέστατος δὲ τὴν γνώμην καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὁ θεὸς· Σ π υ ρ ἰ δ ω ν ἦτον ἀληθῆς εἰκὼν καὶ ἀρχέτυπον τῶν ἀρετῶν, ἔχων ὄλας ταύτας ἱστορισμένας ἐν ἑαυτῷ, ὀλίγοι δὲ ἐδύναν-

το νὰ μιμηθῶσιν αὐτόν. Οὕτω λοιπὸν, διαλάμπων εἰς τὰ κἀτορθώματα καὶ ἐργασίας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀξιοῦται παρὰ Θεοῦ πλουσιωτέρων δωρεῶν· ἐκ τῶν ὁποίων ἐντοσοῦτω ἐδῶ ἀναφέρω, ὅσας δύνανται νὰ φανερώσωσι τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δόξαν καὶ μεγαλειότητα.— Εἶναι δὲ αὐταὶ· ἐθεράπευε διαφόρους ἀσθενεῖας, ἐφώτιζε τυφλοὺς, ἐπετίμα τὰ πονηρὰ πνεύματα, καὶ τὸ μετὰ διείστημα τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς φυγῆς οὐδὲν ἦτον, ἀλλ' εὐθὺς ἠλευθερώνοντο· καὶ ἄλλα μὲν θαύματα πολλὰ διέπραττε μεγαλητέρα τούτων, συμβοηθῶσης αὐτῷ τῆς θείας δυνάμεως· διὰ ταῦτα λοιπὸν ἀντιποιμένος προβάτων, γίνεται ποιμὴν ἀνθρώπων· καὶ ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντῖνος βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐγένετο, τότε καὶ ὁ θαυματουργὸς Σ π υ ρ ἰ δ ω ν, ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Τριμουθῶντος γνωρίζεται. Πόσην δὲ εἶχε τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, ἀφοῦ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος, τὰ μετὰ τὸν θρόνον αὐτοῦ θαύματα ὁμοίως θέλουσι φανερώσει· ἀλλὰ νὰ διηγηθῶ πάντα τὰ ἐκεῖνου εἶναι ἀδιάκριτον ὁμοῦ καὶ ἀδύνατον· καθὼς νὰ περλαίψω πάντα, εἶναι τῷ ὅτι ἐπιζήμιον. Ὅθεν θέλω ἀνοφέρει ὅσα εἶναι δυνατό· νὰ εἴπω, καὶ ὅσα πολλὰ ὠφελίμον ἵνα ἀκρυσθῆτε.

Ἐπαιδεύειν ὁ Θεὸς τὴν νῆσον Κύπρον με ἀνομβρίαν, καὶ ἐκυρίευεν αὐτὴν μεγαλοτάτη ζῆρασία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθει μὲν πείνα καὶ μετὰ τὴν πείνα λοιμός· καὶ πολλοὶ μὲν ἐκ τοῦ πλήθους καθεκάστην ἀπέθνησκον, ἄλλοι δὲ ἐπληθαίζον νὰ πάθωσι τοῦτο· ὄθεν ἐχρειάζετο τὸ μέγα τοῦτο δυστύχημα ἐν Ἡλίαν ἢ ἄλλον τινὰ ὅμοιον εἰς τὰ ἔργα με ἐκεῖνον, διὰ νὰ ἀνοίξη με τὴν προσευχὴν αὐτοῦ τὸν οὐρανόν. Καὶ οὗτος ἦτον ὁ Σ π υ ρ ἰ δ ω ν· ὁ ὁποῖος βλέπων τὴν τοιαύτην μάστιγα παιδεύουσαν ἰσχυρῶς τὸ πλῆθος, ὑπερλουπούμενος διὰ τὸ ποίμνιον, καὶ εἰς πατριὰ σπλάγγνα δικαιοῦμενος, δέεται ὡς φιλόκρητος τοῦ φιλοκρητώπου Θεοῦ· ὁ δὲ εὐσπλαγγος Θεὸς πληροῖνε εὐθὺς ἐς ἐσχάτου τῆς γῆς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τὸν οὐρανὸν νεφέλας· καὶ τὸ θαυμασιώτερον, διὰ τὰ μὴν ἤθε-
λέ τις νομίση ὅτι ἡ βροχὴ ἠκολούθησε κατὰ τοὺς φυτικούς
νόμους τῶν στοιχείων, δεικνύει μὲν αὐτὰς μακρόθεν ὁ Θεός,
τὰς βασιᾶ, δὲν ἀφίνει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς τὴν νῆσον πρὶν, παρὰ
καὶ πάλιν ὁ ἅγιος νὰ δεηθῆ· ἠϋζατο λοιπὸν πάλιν θερμότερον,
καὶ ἅμα ἔτρεξαν τὰ δάκρυα τοῦ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς, εὐθύς
ἦλθε τόση βροχὴ, ὥστε χορταίνεται μὲν ἡ γῆ, τρέφονται δὲ
οἱ καρποὶ, αὐξάνουσι τὰ γεννήματα καὶ τελειώνουσιν ὁμοῦ ὅ-
λα τὰ δεινά. Τολμᾷ λοιπὸν εἰπεῖν, ὅτι, κατὰ τοῦτο, ὁ
Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ἦτον φιλανθρωπιώτερος καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν Η-
λίαν· διότι ἐκεῖνος μὲν ἐμποδίσας τὴν βροχὴν, ἔπειτα πάλιν
ἐπανεφέρεν αὐτὴν ὁ δὲ ἐνῶ δὲν ἐμιμήθη αὐτοῦ τὸ πρῶτον,
φαίνεται ἴσος μὲ αὐτὸν εἰς τὸ δεύτερον. Ἀκούσατε δὲ καὶ ἄλ-
λο θαῦμα παρόμοιον.

Κοινὴ συμφορὰ καὶ μεγάλη πάλιν ἀκροπία ἐκυρίευσεν τὴν
νῆσον· οἱ δὲ ἐμπορευόμενοι τὸν σίτον καὶ τὰ ἄλλα γεννήμα-
τα ἐκτροφεύσαν εἰς τοιαύτην παρὰ Θεοῦ τιμωρίαν· ὠφελού-
μενοι δὲ ἀπὸ τὴν περιστάσιν ἠϋζατο περισσώτερον τὴν συμ-
φορὰν· καὶ ταμιουλκοῦντες, καθὼς λέγει ἡ Θεία γραφή, τὸν
σίτον, τούτέστιν οἰκονομοῦντες αὐτόν, ἐν καιρῷ μεγαλητέ-
ρας ἀκριβείας, διὰ τὰ κερδίωσιν οἱ ἀνόσιοι περισσώτερα χρή-
ματα, μὲ τὴν δυστυχίαν τῶν πενήτων. Προσελθὼν λοιπὸν
πτωχὸς τις καὶ ἄπορος εἰς ἓνα τῶν οὕτως πλουτούντων, καὶ
μὴν ἔχων χρήματα διὰ τὰ ἀγοράσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαί-
α, εἶδετο αὐτοῦ μὲ ὕσα, φεῦ, εἶχε δάκρυα, μὲ φωνὰς λυπη-
τεράς, μὲ σχῆμα ταπεινόν, μὲ βλέμμα συμπαθείας καὶ κει-
τόμενος εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπροσπάθει νὰ κινήσῃ εἰς ἐλε-
ος τὸν ἄσπλαγχνον, κροσκληαίμενος εἰς ὄλον τοῦ τὸν οἶκον
τί δὲν ἐπραξες; καὶ τί δὲν εἶπες, διὰ τὰ παρακινήτη αὐτόν
εἰς σπλάγχχνος; ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα, ἡ λιθὴν ἐκεῖνη ψυχὴ
δὲν ἔκλινε παντελῶς εἰς συμπάθειαν μίαν μόνον· ὁ πένης
καταφυγὴν εὐρίσκει τὸν ὄσιον· παρουσιασθεὶς λοιπὸν πρὸς

αὐτόν ἀνήγγειλε πρῶτον τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ πενίαν, ἔπειτα
δὲ καὶ τὴν τοῦ πλουσίου σκληρότητα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ
ἅγιος, τούτου μὲν τὴν συμφορὰν ἐλυπήθη, τοῦ δὲ τοῦ πλου-
σίου τὴν σκληρότητα ἐμίσησε, καὶ περωτισμένος παρὰ
Θεοῦ, προεφήτευσεν τὸ ὅτι, ἐμελλεν νὰ συμβῆ· ὅθεν λέγει
πρὸς αὐτόν· Μὴ στέναζε, μὴ δὲ κλαίεις, ἐπειδὴ αὔριον θέλει
ἶδει ἐμπεπλησμένον τὸν οἶκόν σου· τὸν δὲ νῦν πλούσιον ἐλεει-
νολογούμενον καὶ καταγελώμενον παρὰ πάντων· ἀκουσίως
δὲ θέλει· σὲ παρακαλεῖ νὰ λάβῃς ὅσον σίτον χρειάζεσαι· τό-
τε ὁ πτωχὸς νομίζων ὅτι μόνον πρὸς παραγορίαν τῆς συμ-
φορᾶς του εἶπε ταῦτα ὁ ἅγιος, ἀπῆλθε λυπούμενος βλέπων,
ὡς τῷ ἐφαίνετο, ματαῖαν καὶ ἄπρακτον τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ·
ἀλλὰ τὴν νύκτα, εὐδοκίᾳ Θεοῦ, πίπτει τόσον ῥαγδαίᾳ βρο-
χῇ, ὥστε συνέσυρε τὰς ἀποθήκας τοῦ πλουσίου, ὁ δὲ σίτος
καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ ἐχύθησαν εἰς τὴν ὁδόν, ὄντες ἑτοιμοὶ
εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἀρπάσωσιν αὐτούς, τὸ δὲ πρῶτὸ ὁ
ἄθλιος πλούσιος θρηνώδης περιτρέχων ἐνθεν κάκεισε ἔκλαιε
τὴν δικαίαν αὐτοῦ συμφορὰν· παρεκάλει δὲ τοὺς τυχόντας
νὰ τῷ βοηθήσωσιν εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν καρπῶν· ἀλλ'
ἐπειδὴ ἦσαν πολλοὶ χρειάζόμενοι συνέδραμον εἰς ἀρπαγὴν·
ἐξαιρέτως δὲ καὶ ὁ ῥηθεὶς πτωχὸς, ὅστις θαυμάζων τὴν
πρόβρῃσιν τοῦ ἀγίου περιέπιξε μὲ δικαιοτάτον γέλωτα τὸν
πλούσιον· καὶ χωρὶς τῶντι νὰ σπεῖρῃ καρπούς, ἐπέπλη-
σε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· βλέπων δὲ ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος· καὶ
ἄσπλαγχνος ὅτι συνέτρεχεν ὁ λαός, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ πλη-
ρωθῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Σπυρίδωνος προλεχθέντα καὶ ἠρ-
πάζον ἀφάβως· τὸ πρᾶγμα του, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ τὸν
χρῆσειν πτωχόν, ἀπολαβόντι ὡς εἶπομεν, ἀφθονέστατα
τὸν σίτον· διὰ τὰ δεῖξῃ γνώμην φιλόχριστον, καὶ ὅτι ἦτο
μεταδοτικὸς καὶ μεγαλόδωρος ὁ λίαν φιλόργυρος καὶ ἀκσι-
νώτητος, ἐδιώριζε τὸν πτωχόν νὰ λαμβάνῃ ἀφάβως ὅσον
ἐβούλετο· ὁ δὲ πτωχὸς περιγελάσας ἱκανῶς τὴν ἀνοη-

σίαν αὐτοῦ, ἐπορεύετο εἰς τὸν οἶκόν του ἀναγνωρίζων τὴν χάριν πρῶτον εἰς τὸν Θεόν, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν ἅγιον. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ἤξευρεν ὁ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν , ὅχι μόνον διὰ πολλοὺς, ἀλλὰ πολλὰκις καὶ δι' ἓνα νὰ ἀνοίγη τοὺς κατὰ κράτος τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ ὠφελήσῃ πτωχοὺς καὶ νὰ σωφρονήσῃ πλουσίους. Ἄλλ' ὁ προγεγραμμένος φιλάργυρος οὐδὲν ὠφελήθη, ὡς κατωτέρω βῆθήσεται· πολλοὶ ὅμως ὅμοιοι αὐτῷ ἐδιορθώθησαν. Γαῦτα ποῖος τῶν ἀπορῶν δὲν ἤκουσεν εὐχαρίστως; ποῖος δὲ ἀκούσας, δὲν ἔλαβεν προθυμοτέρην τὴν ἀκοὴν πρὸς τὰ ἄλλα, καὶ δὲν ἐζήτησε νὰ μάθῃ αὐτὰ; ἐπιζητῶν δέ, ποῖος ὀκνηρὸς οὕτως ἢ φθονερὸς ἀισιοστερεῖ πεινώσαν ψυχὴν τοιαύτης τροφῆς; (ὅθεν ἀκούσατε)

Ἄλλος τις γεωργὸς φίλος τοῦ οἴου, ταλαιπορούμενος ὑπὸ τῆς πείνης, ἀπῆλθε καὶ οὗτος πρὸς αὐτὸν ἐκείνον τὸν πεινρὸν πλούσιον, ὅστις εἶχεν ἀκόμη καὶ ἄλλας πολλὰς βαρυνομένας ἀποθήκας σίτου, νομίζων ὅτι ἀρκετὰ ἐσωφρόνησεν αὐτὸν ἢ προτέρα συμφορὰ· ὁ δὲ τὸν μὲν σίτον ἐξημώθη, τὴν δὲ φειδωλίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον σκληρότητα, παντελῶς δὲν μετέβλεν· ἔλεγεν λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ὁ πένης, ἵνα δανείσῃ αὐτῷ ὀλίγον κροπὸν, ὑποσχόμενος, ἵνα τὸ θέρος ἐπιστρέψῃ αὐτόν, ὅμοῦ μὲ τὸν τόκον αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκείνος τῷ ἀπεκρίθη μὲ τὴν αὐτὴν προτέραν σκληρότητα, ὅτι ἄνευ χρημάτων δὲν θέλει λάβει οὐδ' ἓνα κόκκον, οὐδὲ τὴν σκίαν αὐτοῦ. Ἀπελπισθεὶς λοιπὸν ὁ πένης οὗτος, μιμνῆσται τὸν προλαβόντα, καὶ κατὰφύγει ὡς εἰς κοινὸν θησαυρὸν τὸν εὐλογημένον Σ π υ ρ ῖ δ ω ν α· ἀπαγγέλλει πρὸς αὐτὸν τὰς περιστάσεις του, τὸ ἀσπλαγγχον τοῦ πλουσίου καὶ τὴν αὐτοῦ ἀπολογία. Ὁ δὲ ἅγιος, τότε μὲν ἀρκετὰ παρηγορήσας αὐτόν, ἀπέστειλεν εἰς τὸν οἶκόν του· ἡ παρηγορία ὅμως δὲν ὑφίστατο εἰς ματαίους λόγους, ἀλλὰ τὸ πρῶτ' ὁ αὐτὸς ἐκείνος μέγας ἀρχιερεὺς, φθάσει πρὸς τὸν πένητα ἐπιφθῶν εἰδὸς τι χρυσοῦν ὀγκῶδες, τὸ ὅποιον τί ἦτον, πόθεν καὶ πᾶς εἶ-

ρέθη εἰς τὸν ἅγιον, μετ' ὀλίγον ὁ λόγος θέλει φανερώσει. Τοῦτο λοιπὸν ἐμβλῶν ὁ μέγας Σ π υ ρ ῖ δ ω ν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πένητος, δέξαι εἶπε, δώσον αὐτὸ ἐνέχυρον εἰς τὸν πλούσιον, καὶ παρ' αὐτοῦ ὅσα σὲ ἀναγκαιοῦσι χρήματα λάμβανε, ὁ δὲ πτωχὸς ἐπορεύθη μὲ μεγάλην χαρὰν πρὸς τὸν πλούσιον. Ἰδὼν δὲ ἐκείνος τὸ χρυσίον, ἐνῶ πρὸ ὀλίγου ἦτον σκληρὸς, ἀδυσώπητος καὶ κωφὸς τὰ ὠτα πρὸς δέησιν, εὐθύς ταπεινοῦται ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, γίνεται γλυκὺς καὶ φιλόνητος. Λαβὼν δὲ ἐκείνο, τόσον ἀφθόνως ἔδωκε σίτον πρὸς αὐτόν ὥστε ἐζήκασε νὰ σπείσῃ τοὺς τε ἀγρούς αὐτοῦ, καὶ τὴν οἰκογένειαν νὰ ἐκτρέφῃ μέχρι τοῦ θέρους· ὅτε δὲ τόσον ἀπῆλαυσε κροπὸν ὥστε καὶ τὸ χρέος αὐτοῦ ἐπλήρωσεν εἰς τὸν δανειστὴν καὶ τὸ χρυσοῦν ἐνέχυρον ἐκείθεν ἀνέλαβε καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης πάλιν ἐπέστρεψεν αὐτὸ πρὸς τὸν ἅγιον· ἀλλ' ὁ μὲν πένης οὕτως ἐπλήρωσε τὸ χρέος· βούλεται δὲ καὶ ὁ λόγος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ, καὶ νὰ φανερώσῃ τὸ ὑποσχεθὲν, τί ἦτο πρότερον ὁ χρυσὸς, καὶ πόθεν ἐλήφθη. Τῶντι ἀρῶν ἔλαβεν ὁ ἅγιος τὸ δεθὲν, ἔλθε, λέγει πρὸς τὸν πένητα, νὰ ἀποδώσωμιν αὐτὸ τοῦ φιλικῆς Θεοῦ, ὅστις σὲ τὸ ἐδάνεισεν. Οὕτως εἶπε, καὶ λαβὼν αὐτὸν φέρει εἰς τινὰ κῆπον, τὸν ὅποιον εἶχε, διὰ νὰ προμηθεύηται τὰ ὀλίγα πρὸς τροφὴν λάχανα, καὶ σταθεῖς πλησίον εἰς τὴν λιθίαν καὶ ἐγγίξας τὸν φορῶν, τὰ δὲ ὀμματα πρὸς οὐρανὸν ὑψώσας, μετὰ φωνῆς ἐξερῶνει· Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Ἄριστὲ, ὁ πάντα ποιῶν καὶ μετασκευάζων μόνῳ τῷ βούλῃ· ὁ ἐπὶ Μωυσέως ποτὲ τὴν βίβδον εἰς ὄφιν μεταβλῶν ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου· αὐτὸς καὶ τὸ χρυσίον τοῦτο, κηθῶς ἐκ ζώου πρότερον μετέβλες εἰς τὴν μορφήν ταύτην οὕτω καὶ νῦν μετὰ τρεφῶν εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ εἶδος· ὅπως καὶ οὗτος μάθη τὴν περὶ ἡμᾶς σου πρόνοιαν καὶ διδάχθῃ ἐμπράκτως τὸ ἐν τῇ Θεῷ ἰσχυρῶν λόγων, ὅτι «πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησεν».

ΤΑΚΟΒΑΤΕΙΟΣ
ΑΓΓΛΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΝ

Ταῦτα ἀφοῦ εὐχθήθη ὁ ἅγιος, ὦ, τίς νὰ εἶπη τὴν ὑπερβολὴν τῶν θαυμοσίων σου Δέσποτα! εὐθὺς ἐγένεν ὄφρις ζῶν τὸ ἄψυχον ἐκεῖνο χρυσίον, καὶ ἐρπόμενος περὶ τὴν λιθίαν, ἐξ ἧς πρότερον παρὰ τοῦ ὀσίου ἐλήφθη, καὶ εἰς χρυσὸν παραδόξως μετεβλήθη. Τοῦτο τὸ παράδοξον θαῦμα ἰδὼν ὁ γεωργός, ὄλος ἔντρομος ἀπὸ τὸ θάμβος καὶ ἐκπληττόμενος πίπτει μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν· καταλονιακτίζει τὴν κεφαλὴν, χύνει θερμότατα δάκρυα καὶ ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἀνάξιον ὄχι μόνον νὰ ἀπολαύσῃ τοιαύτης δωρεᾶς, καὶ χάριτος, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἴδῃ ἢ κἄν ν' ἀκούσῃ. Ὁ δὲ ἅγιος διεγείρει αὐτὸν· καὶ ἐνδυναμῶναι ψυχικῶς ὁμοῦ καὶ σωματικῶς· ὁ δὲ ὄφρις ἐντυσούτω διαπεράσας τὸν φραγμὸν, ἐμβήκεν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ φωλεάν. Τὸ θαῦμα τοῦτο οὐδένα ἀπαιτεῖ λόγον πρὸς αὐξήτην· ἐπειδὴ ἀφ' ἑαυτοῦ φαίνεται πόσον εἶναι θαυμάσιον. Ἄς εἰπῶμεν δὲ καὶ τὸ ἐφεξῆς τὸ ὁποῖον ὁμοιάζον μὲ τὰ προλαβόντα ἔχει τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνα χάριν καὶ δύναμιν.

Ἄλλος τις ἐνάρετος, φίλος καὶ αὐτὸς τοῦ ἀγίου φθονούμενος ἀπὸ τινος πονηροῦ ἀνδραὶ διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, καὶ συκοφαντηθεὶς περὶ τινῶν ἐγκλημάτων, δεσμεύεται ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος τῆς ἐπαρχίας καὶ καταδικάζεται εἰς ἄδικον θάνατον· ἐνῶ λοιπὸν ἐπλησίαζεν ἡ προθεσμία του, προγνωρίσας τοῦτο ὁ ἅγιος, τρέχει προθύμως διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν φίλον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν συμφορὰν. Ἦτον δὲ τότε ἀκμὴ τοῦ χειμῶνος· καὶ ὁ παρατρέχων ποταμὸς (ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀφεύκτως ἔπρεπε νὰ διαβῆ), ἐπλημμύρει ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ ῥαγδαίων βροχῶν, ὥστε δὲν εἶχεν οὐδαμοῦ κἀνὲν πέρασμα. Ὁ δὲ ἅγιος, ἐνθυμούμενος τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τὰ ἐκεῖνου, τὴν διάβασιν τῆς κιβωτοῦ λογιζόμενος καὶ πιστεῦων ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὑπάρχει ὁ ἴδιος Θεός, ὅστις ἐνήργησε τὰ τοιαῦτα τεράστια, καὶ ὅτι δύναται νὰ ἐνεργήσῃ παρόμοια, προστάζει τὸν χειμαζόμενον, τρόπον τινά, ὡς

ὑπρέτην· στήθι, εἶπε, σὲ διορίζει ὁ δεσπότης τῶν ἀπάντων· καὶ ἐγὼ μὲν θέλω διαβῆ, ὁ δὲ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποῖου πολλὰ τοῦ Θεοῦ ἐδεήθημεν, θέλει ἐλευθερωθῆ. Οὕτως εἶπε, καὶ ὁ λόγος παρευθὺς ἔργον ἐγένετο· ἴσταται τὸ βεῦμα τοῦ ποταμοῦ, παρεχωρεῖ δὲ πέρασμα ὄχι μόνον εἰς τὸν Σπυρίδωνα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὁδίτας, χωρὶς τοῦ λοιποῦ νὰ τύχῃ κἀνὲν κἀκὸν ἢ ἀδιέζατον συνάντημα. Τὸ μὲν λοιπὸν παρεργον οὐδὲν ὀλιγώτερον ἐγένεε θαυμαστὸν ἀπὸ τὴν καθ' αὐτὸ ἐργασία, μάλιστα ἐκ τούτου κατορθώθη ταχύτερον ἐκεῖνο· ἐπειδὴ ὡς εἶδον οἱ συμπορευόμενοι τοιοῦτον θέμα προδραμόντες αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πόλιν τάχιστα ἐλθόντες, ἐκήρυσαν μεγλοφῶνως τὸ τερατουργημα. Ὁ δὲ ἀρχων ἐκπληγείς, καὶ ἀπὸ φόβον κυριευθεὶς, μήπως φανῆ ὅτι ἐναντιόνηται εἰς τοιοῦτον ἄνδρα, ἐλευθερώνει εὐθὺς τὸν φίλον αὐτοῦ ἀπὸ τὰ δεσμὰ, καὶ χαρίζει τοῦτον εἰς τὸν ἅγιον· ὁ δὲ λαβὼν τοῦτον, ἐπέστρεψε χάριων· καὶ ἀπὸ μίαν αἰτίαν, ἕκαμε δύο διότι ἔστησε μὲν τὴν ὁρμὴν τοῦ χειμαζόμενου, ἔσωσε δὲ φιληθρώπως τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν συμφορὰν. Ἐκ τῶν εἰρημένων φαίνεται πόσον χάριν προφητείας καὶ θαυματουργίας, εἶχεν ὁ ἅγιος καὶ πόση συμπάθειαν πρὸς τοὺς ἐν συμφορᾷ· ὁ δὲ λόγος εἶναι ἔτιμος νὰ φανερώσῃ τι περιστότερον τῶν εἰρημένων εἰς προφητεῖαν ὁμοῦ καὶ συμπάθειαν· προεγνώριζε λέγω τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ προέστρεπεν αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν, μὲ φιληθρώπειαν συμβουλής καὶ ἀφθονίαν χάριτος.

Πανταχοῦ ὁ μέγας Σπυρίδων ἐφύλαττε τὴν ταπεινῶσιν. μάλιστα δὲ εὐχριστεῖτο εἰς τὴν ὀλιγαρκείαν, μιμούμενος τὸν ἑαυτοῦ Δεσπότην Χριστόν· οὔτε ἐμεταχερίζετο ποτὲ ἵππον εἰς τὰς ὁδοιπορίας αὐτοῦ. Ὀδοιπορήσας λοιπὸν ποτὲ καὶ συναγῆ καὶ ἀδιάκοπον προσπάθειαν, καὶ πολλὰ κεκοπιακῶς ἐκ τῶν ὁδοιποριῶν, ἐπερσέθη εἰς ἓνα τῶν φίλων αὐτοῦ, ἐν ἡλιβαρίῳ ἀναψυχήν, ὅστις ὑπέδεχθη αὐτὸν εὐ-

χαρίστως, ὡς ἔπρεπεν εἰς πρόβατον τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ ποιμένα φιλοξενούμενον. Ἀποβλέπων δὲ ὡς εἰς κάλλιστον ἀρχέτυπον τὸν βίον αὐτοῦ, ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν, τὴν τοῦ Δεσπότη καὶ πρώτου διδασκάλου Χριστοῦ μετριοφροσύνην· διότι λαβῶν ὕδωρ καὶ βλαβὴν αὐτὸ εἰς τὸν νιπτῆρα, ἠτοιμάζετο νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ ἀγίου· οἱ δὲ γείτονες ἀκούσαντες ὅτι ὁ μέγας Σπυρίδων ἦτον ἐκεῖ, ἔτρεχον πάντες καὶ συμπερίζοντο ποῖος νὰ λάμῃ περισσοτέρην ὑπηρεσίαν πρὸς αὐτὸν, ἀμφισβητοῦντες μετ' ἀλλήλων περὶ τῆς εὐλογίας αὐτοῦ. Μεταξὺ λοιπὸν τῶν πολλῶν ἦλθε καὶ γυνὴ τις ἀμαρτωλὸς διὰ νὰ νύφη τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος γινώρισας τὴν ἀπόκρυφον ἀμαρτίαν αὐτῆς, ἠσύχως μὲν ἀποστρέφει τὸ ἡμέρον ἐκεῖνο καὶ ἠδὺ πρόσωπον, καὶ ἠσύχως λέγει πρὸς αὐτήν: « μὴ μοῦ ἄπτου ὦ γύναι »· εἶπε δὲ τοῦτο ὅχι ποτὲ μεγαλοφρονούμενος ἢ τὴν γυναικα ἀποστρεφόμενος διότι πῶς, μκθητῆς ὢν ἐκεῖνου, ὅστις συνέσθιε μὲ τελώνας καὶ πόρνους καὶ ἀμαρτωλοῦς; ἀλλὰ διὰ νὰ παρακινήσῃ αὐτὴν νὰ ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν, καὶ νὰ μισήσῃ τὴν πονηρὰν ἐργασίαν ὅπερ καὶ ἐγένετο· ἐπειδὴ μᾶλλον σπουδάζουσα αὕτη νὰ πλησιάσῃ, ἠλεγξεν αὐτὴν ἐκφώνως ὁ ἅγιος, καὶ φανερώς τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆς ἐθιράμβευσε. Τότε δὲ καὶ αὕτη, πηγωμένη ἀπὸ τὸν τῆς συνειδήσεως ἔλεγχον, καὶ ἐκπληττομένη διότι εἶδε τὰς ἀθεάτους πληγὰς τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ὅχι πλέον μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ μὲ δάκρυα ἐνίπτε τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ μὲ συντριβὴν καρδίας, ἐξομολογεῖται δημοσίως τὸ πεπραγμένον ἀμάρτημα. Τί λοιπὸν; ἢ μὲν ἐμιμήθη τὰ τῆς πόρνης; ὁ δὲ τὰ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ παρρησιαστικώτατα μιμούμενος, λέγει πρὸς αὐτήν: « Ὁράσει θύγατερ· ἀφρωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου »· καὶ πάλιν: « Ἴδε, θυγῆς γέγονις, μηκέτι ἀμάρτανε »· καὶ τὴν νόσον μὲν θεραπεύσας, κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν ἱατρῶν, ἐναυτῶ δὲ καὶ τὴν ἐπιανακύλησιν εἰς τὰ αὐτὰ ἐμποδίσας. Τοιοῦτοτρόπος λοιπὸν ἐκεῖνη κάλλιστα καὶ ὠφέ-

λιμώτατα ἐθεραπεύθη· διότι ὅχι μόνον αὕτη ἐγένεν εἰς ἀμετάβλητον ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἤκουον ταύτην διηγουμένην, ἐδιδόθωνοντο. Ἐπειδὴ δὲ τὸν βίον φανερούουσι τὰ θαύματα, πρέπει νὰ γνωστοποιήσωμεν ὁποῖός τις καὶ περὶ τὴν πίστην ἦτον ὁ ζῆλος τοῦ Σπυρίδωνος. Τὸ ἀκόλουθον δὲ θελεῖ δείξει.

Ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντῖνος καὶ πρῶτος ἐν βασιλεῦσι Χριστιανὸς ἐξοσάξζε τοὺς Ῥωμαίους, ὑπάτευσ δὲ Παυλῖνος καὶ Ἰουλιανὸς, τελειώνοντας τοῦ ἐξακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἔκτου ἔτους ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ υἱοῦ Φιλίππου· τότε δὴ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ περιώνυμος τῶν Ἁγίων Πατέρων ἠθροίζετο σύνοδος, διὰ νὰ καθεῖρη μὲν τὸν Ἄρειον, ὅστις ἔλεγεν δυσεβῶς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ κτίσμα· νὰ δογματίσωσι δὲ τὸν υἱὸν ὁμοουσίον μὲ τὸν Πατέρα. Ἦσαν δὲ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ οἱ πρῶτοι μάλιστα καὶ ἐπισημότατοι ὑπέρμαχοι, Εὐσέβειος ὁ Νικαυμίδης, Θεόγνης ὁ Νικαίας καὶ ὁ Χαλκηδόνος Μάρις. Οὗτοι ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μακρινὸν Ἄρειον, ἐδογματίζον, ὡς τῆς μαρκίας αὐτῶν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸν ὅτι εἶναι κτίσμα, τὰ πονηρὰ ὄντως κτίσματα. Οἱ δὲ τῶν τῆς Εὐσεβείας διαγωνιζομένων πρόμαχοι τῶν ὁποίων ἢ παιδία καὶ ἡ ἀρετὴ ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων, ἦσαν οὗτοι· ὁ μέγας καὶ ἅγιος Ἀλεξάνδρος, ἔτι πρεσβύτερος ὢν, ἀλλ' ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ μακροῦ Μητροφάνους πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως οὐ τινος ἢ ἀπόλειψις ἐγένεν ἕνεκα ἀσθενείας. Ὁ ἔνδοξος Ἀθηνάσιος, ὅστις ἀκόμη τότε δὲν διεκόσμει τὸν ἱερατικὸν θρόνον, ἀλλ' ἀπεπλήσει τάξιν διακόνου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας· ὅθεν ὅχι καὶ μικρὸς φθόνος κατ' αὐτῶν ὑπεισχώρησεν διότι μὴν ἔχοντες ἀκόμη τὸ ἐπισκοπικὸν ὄξίωμα, ἦσαν ὁμως ἰκωνώτεροι τῶν ἄλλων εἰς τὸν περὶ πίστεως λόγον. Ἦτον λοιπὸν μὲ τούτους καὶ ὁ μέγας Σπυρίδων τοῦ ὁποίου ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ συνο-

πειθῶ, παρὰ αἰ γλώσσασι τῶν ἄλλων, αἱ ἄφρευκοὶ τῶν συλλογισμῶν λαβαί, καὶ αἱ κομφαὶ τῶν λόγων περίοδοι. Καθῶς λοιπὸν οὗτος ἦτον παρῶν διότι ἐδῶ εἶναι τὸ ἥλιστον τοῦ πράγματος· περὺρίσκοντο δὲ εἰς τὴν σύνοδον καὶ φιλόσοφοι, μὲ τὴν ἄδειν τοῦ βασιλέως, ἔχοντες τὴν περιπατητικὴν ἀλαζονείαν καὶ πολλὰ πεπαιδευμένοι τὴν σοφιστικὴν ψυχαγωγίαν· εἰς δὲ τούτων ἦτον ἰκνώτατος εἰς τὸ λέγειν· ἐπειδὴ εἶχεν ἄμαχον δύναμιν εἰς κατὰπεισιν, καὶ διὰ τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ, ἐφημίζετο παρὰ πάντων· οὗτος συνδιαλεχθεὶς μὲ τοὺς ἐπισκόπους, ἐβοήθη ἰσχυρῶς τὸν Ἄρειον καὶ συνηγορῶν σφοδρῶς ἐναντιόνητο εἰς τοὺς συλλογισμοὺς αὐτῶν. Πολλοὶ δὲ συνεπισύροντο εἰς ἀκρόασιν, ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσι ποιοὶ τῶν ἀντιλεγόντων θέλουσι νικήσει, διότι δὲν ἦτο κἀνὲν δύσκολον πρὸς λύσιν ἐπιχειρήμα τῶν ὀρθοδόξων· τὸ ὅποῖον ἐκεῖνος δὲν ἔλυε μὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ μάθησιν καὶ ἐνῶ πολλὰκις κατήντει εἰς στενὸν ἢ ἀπολογία, αὐτὸς ἐξέφευγε μὲ τὰ καταπειστικὰ στρατηγήματα καὶ τὰς σοφιστικὰς αὐτοῦ ἀπάτας. Ἦτο λοιπὸν ἀμίλλα ἀληθείας καὶ τέχνης· καὶ οἱ μὲν τ' ἀληθῆ λέγοντες προσέβαλλον τὸν σοφιστὴν μὲ ἀρρόχδιούργητα νοήματα, ὁ δὲ ὡς ὄπλα προβαλλόμενος τὸ ποικίλον καὶ παραλογιστικὸν καὶ κακότεχνον τοῦ λόγου, ἐνόμειζε μὲ τοῦτο μᾶλλον νὰ νικήσῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἡ νίκη διὰ τῶν λόγων ἀλλὰ διὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ Χριστοῦ, παρέβλεψε, ὄλους τοὺς λογίους πατέρας, ἔλαβε δὲ ταύτην ὁ ἀπλοῦς Σπυρίδων, ὅστις δὲν ἤξευρεν ἄλλο τί περισσότερον, εἰμὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, καθῶς λέγει ὁ Παῦλος. Ὅτε λοιπὸν εἶδε τὸν φιλόσοφον θερμανόμενον εἰς τὰ σοφισματὰ του, καὶ κινουῦντα κατὰ τοῦ Χριστοῦ φιλοσόφον γλώσσαν, προσπαθούντα δὲ νὰ διαχρυσάξῃ τὰ τῶν ὀρθοδόξων, πλησιάσαν, ἐζήτηε μικρὸν τι νὰ συνομιλήσῃ μὲ αὐτόν. Οἱ δὲ εὐσεβεῖς γινώσκοντες τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ ἀρχαῖκὸν αὐτοῦ, προσέτε-

δὲ τὴν παντελῆ ἀμάθειαν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐμποδίζον αὐτόν νὰ παρῶρησιασθῇ εἰς τὸ μέσον, καὶ νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν φιλόσοφον. Ὁ δὲ Σπυρίδων δὲν ὑπήκουσεν ἐκεῖνους· διότι ἤξευρε πόσον μὲν δύναται ἡ ἄνωθεν τοῦ Θεοῦ σοφία, τί δὲ ἡ ἀνθρώπινος καὶ καταργουμένη. Πλησιάσας λοιπὸν εἰς τὸν ἄνδρα εἶπεν. Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὦ φιλόσοφε, πρόσεξε τώρα καὶ εἰς ἐμέ, καὶ δὸς ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους μου. Ὁ δὲ εἶπε. Σὺ μὲν ὀμιλήσον, ἐγὼ δὲ θέλω ἀκροασθῆ. «Εἰς εἶναι εἶπεν ὁ Σπυρίδων, ὁ Θεός, οὐρανῶν τε καὶ γῆς, καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν τῷ μέσῳ δημιουργός· οὗτος παρήγαγε τὰς οὐρανίους δυνάμεις· οὗτος διέπλασεν ἐκ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐποίησε πάντα ὀμοῦ τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα· διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ παρήχθη μὲν ὁ οὐρανός, παρήχθη δὲ ἡ γῆ, ἀνεχέθη ἡ θάλασσα, ἐτέθη ὁ ἀὴρ, ἐγεννήθησαν τὰ ζῶα, διεπλάσθη ὁ ἄνθρωπος τὸ μέγα τοῦτο ζῶον καὶ θαυμαστὸν δημιουργήμα· ὅλα ἐγέναν· ἀστέρες, φωστῆρες, ἡμέρα, νύξ, καὶ πάντα τὰ λοιπά. Τοῦτον λοιπὸν τὸν λόγον, γινώσκοντες ἡμεῖς, ὅτι εἶναι υἱὸς Θεοῦ, καὶ Θεός, πιστεύομεν ὅτι ἐγενήθη δι' ἡμᾶς ἐκ παρθένου, καὶ ἐσταυρώθη καὶ τέλος ἐτάφη· ἐπέταξ δὲ καὶ ἀνέστη καὶ συνήγειρεν ἡμᾶς, προσενηύχας ἡμῖν ἀφθαρτον καὶ αἰώνιον ζωὴν. Τοῦτον λέγομεν ὅτι θέλει ἔλθει πάλιν κριτῆς πάντων, καὶ ἐξεταστής ἀπαρχλόγιστος τῶν ἡμετέρων ἔργων, καὶ λόγων καὶ λογισμῶν. Τοῦτον πιστεύομεν ὀμοούσιον, τοῦτον σύνθηρον τοῦτον ὀμότιμον μὲ τὸν Πατέρα.» Δὲν φάνεταί λοιπὸν καὶ εἰς σέ, ὦ φιλόσοφε, τχυτὰ; οὕτως μὲν εἶπεν ὁ Σπυρίδων. Δὲν φάνεται δὲ ἀπὸ σκοποῦ νὰ γείνη ἐνταῦθα μνηστὴς τοῦ ἀναφερομένου θύματος τῆς κεραιίδος· ὅτι δηλαδὴ ὁ ἅγιος μετὰ τὸ ὀρθότα λαβὼν εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ κεραιίδα, ἐπαύρηκεν αὐτήν καὶ ὠπαύθη θύματος! εὐθὺς ἀνέβη τὸ πῦρ εἰς τὸν ἀέρα, τὸ ὕδωρ ἐχύθη εἰς τὴν γῆν· ὁ δὲ πηλὸς ἐ-

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
 ΔΕΠΡΟΪΚΕΝ Αὐτὴν καὶ ὠπαύθη θύματος! εὐθὺς ἀνέβη τὸ πῦρ
 εἰς τὸν ἀέρα, τὸ ὕδωρ ἐχύθη εἰς τὴν γῆν· ὁ δὲ πηλὸς ἐ-

μεινεν εις τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ οὕτως οἱ μὲν ὀρῶντες ἐξέστησαν) (α) ὁ δὲ φιλόσοφος, ὡς νὰ μὴν εἶχε τὴν αὐτὴν καὶ προτοῦ ψυχὴν, οὐδὲ τὴν αὐτὴν φρένα καὶ γλῶσσαν οὕτω εὐκόλως ἀντιτακτομένην καὶ ἀντιλέγουσαν, ἐπλήγη μὲν τὴν ἀκοὴν, ἐξεπλάγη δὲ τὴν ψυχὴν καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐσβέσθη καὶ ἀποσιωπήσας ὦραν πολὺν, οὐδὲν ἄλλο ἐδυνήθη νὰ ἀποκριθῆ, παρ' ὅτι καὶ εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχουν. Ὁ δὲ ἅγιος λέγει πρὸς αὐτόν. Ἐλθε λοιπὸν, ἐπειδὴ καὶ ταῦτά μοι συνμολογεῖς· χωρὶς νὰ διαφωνῆς μὲ τὰ ἔργα· ἀλλὰ γνωρίζεις, πῶς τις εἶναι ὁ Θεὸς ὃς τις ἐποίησε τὰ πάντα, ἀναστὰς πρόσελθε εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ σημεῖον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως λάμβανε. Ταῦτα ἀρῶ ἤκουσεν ὁ φιλόσοφος, εὐθύς μὲν μετετρέπη εἰς ἀκριβῆ θεοσέβειαν. Ἐπιτρέφεις δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν λεγομένων ἀροατῶν, εἶπεν ἕως τῶρα μὲν ὦ ἄνδρες, ὁ ἀγὼν ἦτον εἰς λόγους, καὶ ἐγὼ ἐναντιονόμην μὲ τὴν τέχνην ἄλλ' ἀφοῦ θεῖα τις δύναμις ἐναντία ἐπέδειξεν εἰς τὴν ἀπλότητα τῶν λόγων ἀρρήτόν τινα καὶ ἀκτανόητον ἰσχύον, δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐνίκηθην, εὐχαρίστως δὲ ἤθελα συμβουλευθεῖ καὶ ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους· ἐάν τις δὲν εἶναι τόσον ἀπαίσιος, ἢ δὲν θέλει περὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ κηκουρήσῃ, νὰ πιστεύωσιν εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ ἀκολουθήσωσι τοῦ ἀγίου τούτου γέροντος· τοῦ ὁποῦ ἢ μὲν γλῶσσαι ἐξάπαντος εἶναι ἀνθρώπινος, οἱ δὲ λόγοι τοῦ Θεοῦ. Πόσῃν αἰσχύνῃ νομίζεται ὅτι ἐπροξένησε τοῦτο εἰς τοὺς Ἀρειανούς, καὶ πόσῃν τιμῇ ὁμοῦ καὶ εὐχαρίστητιν εἰς τοὺς εὐσεβεῖς οἵτινες τοιοῦτοτρόπως οἱ μὲν ὀρθόδοξοι ἐνίκησαν, οἱ δὲ ἀρειανεύζοντες ἐνίκηθησαν καὶ ἐπέστρεψαν σχεδὸν ἅπιντες εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἐκτός μόνον ἕξ, οἱ τίνες ἐνέμειναν μὲ

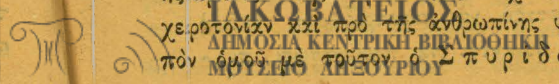
(α) Ὅρα ἱερὰν Κατ' ἑλ. Ν. Βουλ' ἁγείας περὶ Συνόδ. 121, καὶ Βαράδεισον Ἀβατίου Βίον ἁγ. Σπυρίδ. σελ. 289.

τὸν Ἀρειον διὰ νὰ ἦναι μερὶς φαύλη καὶ μοχθηρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἀσπόνδου τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ. Οὕτω λοιπὸν φανερώς ἀτιμαζομένων τῶν κηκοδόξων, ὑπέστρεπον οἱ ἐπίσκοποι εὐφρακίνομενοι μὲν διὰ τὴν νίκην, ἐκθαμβούμενοι δὲ διὰ τὸ θαῦμα, καὶ δοξάζοντες τὸν Θεὸν διὰ τὰ παράδοξα τὰ ὅποια εἶδον· καὶ διὰ τὴν νίκην τῆς Ἀρειανικῆς μανίας· καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὄλωσ ἐκπληττόμενος εἰς τὸ θαῦμα, τιμᾶ τὸν ἅγιον ἄνδρα, μὲ πᾶσαν τιμὴν, καὶ περικκλέσας αὐτὸν νὰ δέσται τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν ὅτῳ δὲ διεπρίττοντο ταῦτα, ἀποθνήσκει μὲν ἐξ ἀφῆνης ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀγίου ὀνομαζομένη Εἰρήνη· αὕτη, ἐπιδείξασα πολὺ ὠραιοτέρην τὴν σωροσύνην εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας, ἐφύλαξε τῷ νυμφίῳ Χριστῷ ἄσπιλον τὴν παρθενίαν αὐτῆς, καὶ ἐγένειεν ἅξιον ἀπόκτημα τῶν οὐρανίων θαλάμων. Ἐπιστρέψας δὲ ὁ μέγας Σπυρίδων, καὶ ὑπομείνας γενναίως τὴν συμφορὰν, ὡς ἐπρεπε εἰς τὸν τοιοῦτον, μετ' ὀλίγον τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς του, προσῆλθε γυνὴ τις μὲ μεγάλην τραχὴν ψυχῆς δακρυφόρουσα, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐνῶ ἀκόμη ἐζῆ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔλαβεν εἰς παρκαταθήκην ἐν χρυσοῦν στολίδιον, καὶ ἐπειδὴ αἰφνιδίως κατέλαβεν ἐνείνην ὁ θάνατος, ἐνέμεινε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὴν. Ἐφρόντισεν ὁ ὀσιος διότι πῶς ὄχι; ἐνῶ εἶχε τοιαύτην φιλόφρονον ψυχὴν διότι ἐάν δὲν ἐσώζετο τὸ ἴδιον πᾶμα εἰς τὴν γυναικῆ, ἤθελε κρίνει καὶ στοχασθῆ ὅτι καὶ αὕτη κλονεῖται περὶ τὸ δίκαιον· διερευνήσας λοιπὸν ἐπιμελῶς ὅλον αὐτῆς τὸν οἶκον καὶ μὴ εὐρῶν τὸ ζητούμενον· τί γίνεται, καὶ ποῖον τέλος φέρει ἢ πολυμήχανος τοῦ Θεοῦ Σοφία; ἐπορεύθη εἰς τὸν τάφον, καθὼς πρότερον ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ Λαζάρῳ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦτον μαθητῆς τούτου, καὶ ἐμμεῖτο ὅσον τὸ δυνατόν τὰ ἐκεῖνου· ἀκολουθοῦσαν δὲ καὶ πολλοὶ τῶν παρευρεθέντων· ἔπειτα ὡς νὰ μὴν ἦτον

ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον, ἀλλ' ἀκόμη ζῶσα εἰς τὸν κοιτῶνα, καλέσας αὐτὴν κατ' ὄνομα εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν ἐκεῖ λαχόντων, εἶπεν· Εἰρήνη τέκνον μου, ποῦ ἔβαλες τὸ ἐμπιστευθέν σοι τοῦτο στολίδιον; ἡ δὲ νεκρὰ εὐθέως ὡς ἐκ τινος ἐλαφροῦ ὕπνου ἐξυπνοῦσα, σώζουσα δὲ ὑγιά καὶ πνοὴν καὶ φωνὴν Κύριέ μου, λέγει, εἰς τὸ δεῖνα τοῦ οἴκου μέρος, ἐφύλαξα τὸ χρυσοῦν ἐκείνο κόσμιον. Ἐκπληξίς δὲ διὰ τὰ παράδοξα ταῦτα ἐκυρίευσεν τοὺς παρόντας· ἐπειτα καὶ ἄλλο τι θαῦμα ἐπηκολούθει τῷ θαύματι. Διότι ὡς νὰ ἦτον ἐκεῖνος κύριος καὶ ζωῆς καὶ θανάτου, ὁ μὲν ταύτην τὴν δωρεάν τοῦ ποθουμένου Χριστοῦ τιμηθεὶς, καὶ ὁ διὰ τὴν χρεὴν πρὸς ὀλίγον ζωῶσα· αὐτὴν, ἐδιώρισε πάλιν νὰ ἀποθάνῃ· καὶ ἔλεγεν αὐτῇ κοιμήθητι λοιπὸν τέκνον, ἕως ὁ κοινὸς Δεσπότης νὰ σὲ ἀναστήσῃ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν. Αὐτὸς δὲ πορευθεὶς εἰς ἐκεῖνον τὸν οἰκίσκον, τῆς θυγατρὸς ὅπου τῷ εἶπεν, εὔρε τὸ χρυσοῖον. ἐγχερίζει αὐτὸ τῆς γυναικὸς, καὶ οὕτως ἔλαβεν αὔξησιν καὶ βεβαίωσιν τὸ θαῦμα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ Κύπρῳ.

Διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ οὔτε ἡ Ἀντιόχεια ἀθέατος, μηδ' ἀναπόδεικτος τῆς ἀρετῆς καὶ χάριτος τοῦ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς, γίνεται παραδόξως καὶ θαυμαστῶς τὸ ἀκόλευθον πῶς δὲ γέγονε τοῦτο, ὁ λόγος θάβει φανερώσει. Ἀποθνήσκει ὁ μέγας Κωνσταντῖνος· οἱ δὲ τούτου υἱοὶ διεμοίρασαν τὸ βασίλειον, ἔλαβε δὲ τὴν ἀνατολὴν ὁ Κωνσταντῖος, καὶ διέτριβε εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τῆς Κοίλης Συρίας, λέγω τὴν Ἀντιόχου. Ἦλθε δὲ εἰς αὐτὸν πολλὰ δεινὰ ἀσθένεια, τὴν ὁποῖαν οὐδεὶς τῶν ἰατρῶν ἐδύνατο νὰ θεραπεύτῃ. Ἀπελπισθεὶς λοιπὸν ἐκ παντὸς ἀνθρωπίνου μέσου, παρεκάλει μόνον τὸν Θεόν, ὅστις ἤξούρει νὰ θεραπεύῃ καὶ ψυχὰς καὶ σώματα. Θεομύτερον δὲ προσευχθεὶς, βλέπει εἰς τὸ ὄνειρον αὐτοῦ ἄγγελον, ὅστις ὑπεδείκνυσεν αὐτῷ πολλὰν ἀγίων ἐπισκόπων χορὴν· τοὺς ὁποίους θεωρῶσα ὁ βασιλεὺς,

βλέπει ἐν μέσῳ αὐτῶν δύο τινὰς ἱσταμένους ἐπισκόπους καὶ αὐτοῦς, ἀλλ' ἐφάνιντο ὅτι ἦσαν προστάται καὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἄλλων τούτου; ὁ ἄγγελος περικλεῖξας αὐτῷ ἔλεγεν, ὅτι αὐτοὶ μόνοι εἶναι οἱ θεραπευταὶ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ. Ἐγερθεὶς λοιπὸν τοῦ ὕπνου, διελογίζετο τίνες ἦσαν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο παντελῶς νὰ καταλάβῃ· καὶ πῶς; ἀφοῦ δὲν ἐφηνέρωσε πρὸς αὐτὸν μήτε ὄνομα, μήτε πατρίδα· καὶ ἐκτὸς τούτου ὁ εἰς τῶν δύο ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ἐν σχήματι ἐπισκόπου, ἐνῶ ἀκόμη τότε δὲν ἦτον, ἀλλὰ παρεστάθη αὐτῷ τὸ μέλλον ὡς ἤδη γεγονός. Πρὸς ταῦτα λοιπὸν ὁ βασιλεὺς εἰς ἀμηχανίαν εὐρισκόμενος, καὶ κινούμενος μὲν ἀπὸ τὸ ὄνειρον, νικώμενος δὲ ἀπὸ τοῦ πόνου, δὲν ἤξευρεν τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ· ἡ δὲ ἐνθερμος ἐκεῖνου πίστις κάλλιστα τὸν ἐσυμβούλευεν, ὅτι ἡ ὀπτασία δὲν ἐγένεεν οὕτω ματαίως, ὅθεν ἀποφασίζει βασιλικόν τι καὶ γενναῖον πρόσταγμα, διορίσας νὰ συναχθοῦσθῶσι πάντες οἱ ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν φιλάρετοι ἐπίσκοποι, ἵνα, ἀφοῦ συνέλθωσιν ἐμοῦ γνωρίσῃ καὶ τοὺς ὀραθέντας. Ἐπέμποντο λοιπὸν γράμματα κατὰ πᾶσαν ὑποτεταγμένην εἰς τοὺς Ῥωμαίους πόλιν, δι' ὧν προσεκάλει τοὺς ἐπισκόπους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφοῦ οἱ ἄλλοι ἐφθασαν, δὲν εὔρε τὸν ποθούμενον, πέμπει καὶ εἰς τὴν νῆσον τῶν Κυπρίων διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Σ π υ ρ ῖ δ ω ν α, καὶ τὴν ἐκεῖνου χάριν· ὅς τις καὶ προεγνώριζε ἐν πνεύματι πάντα τὰ περὶ τοῦ βασιλέως· διότι ἡ χάρις προσέειπεν εἰς αὐτὸν ὅλα δι' ὀνείρων ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ τοῦ βασιλέως λόγοι ἐσυμφώνουν, ἐπορεύθη εὐχαρίστως πρὸς αὐτὸν, φέρων ὁμοῦ καὶ τὸν ἄνδρα μὲ τὸν ὁποῖον συμπαρευίσκετο εἰς τὴν φανείσαν ὀπτασίαν τοῦ βασιλέως, ὀνομαζόμενον Τριφύλλιον· ὅς τις ἀκόμη δὲν ἦτον ἠξιώμενος τῆς ἱερωσύνης, εἶχε δὲ λάβει ἀνωθεν τὴν χεροτονίαν καὶ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ψήφου. Εἰσῆρχετο λοιπὸν ὁμοῦ με τούτων ὁ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν εἰς τὰ βασίλεια,

προητοιμασμένοι πολλὰ ταπεινὰ καὶ πτωχὰ· διότι ἡ μὲν ἐνδυμασίᾳ αὐτοῦ ἦτον ποταποτάτη· εἶχε βαίνην ῥάβδον εἰς τὴν δεξιάν, καὶ τιάραν εἰς τὴν κεφαλὴν· προσέτι δὲ εἶχεν κρεμαμένον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἀγγεῖόν τι πηλινον, καθὼς συνήθιζουσιν οἱ κάτοικοι τῆς ἀγίας πόλεως, φέροντες τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ σταυροῦ ἔλαιον. Ἐπειδὴ δὲ ἔπρεπε νὰ μιμηθῆ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ὀλιγάρκειαν καὶ εὐτέλειαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πραότηνᾳ πρὸς τὰς ὕβρεις· κάποιος τῶν ἐν βασιλείοις, περιγελῶν αὐτὸν διὰ τὴν εὐτέλειαν, καὶ νομίζων αὐτὸν ἀνάξιον τοιοῦτοτρόπως νὰ ἐμβῆ εἰς τὸν βασιλέα, ἐκτύπησε μὲ ῥάπισμα τὴν ἱεράν αὐτοῦ σιαγόνα· κεραυνὸς δὲ ἄνωθεν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ κτυπήσαντος δὲν εἰσῆλθεν· ἀλλὰ παρεχώρησε βέβηκα καὶ τοῦτο ἐκεῖνος, ὅς τις καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ ὑπέφερον. Ὁ δὲ ἅγιος ὦ τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς καὶ φιλοτιμοτάτης πρὸς τὸ παθεῖν! ἔστρεψε καὶ τὴν ἄλλην πρὸς τὸν ὕβριστήν, ἐπειδὴ ἦτο πρόθυμος πληρωτῆς τοῦ δεσποτικοῦ νόμου, καὶ νικῶν ἐκεῖνος τὴν πολλὴν δραστηριότητα καὶ ἀνυπακοίαν αὐτοῦ μὲ τὴν μεγάλην ταπεινώσιν του εἰς τὸ ὑποφέρειν, καὶ ὑπερβολικὰ ἐλύπησεν αὐτὸν μάλιστα δὲ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἦτον ἐπίσκοπος· ὄθεν δὲ μετανοήσας γίνεταί ἱκέτης, καὶ ζητεῖ συγχώρησιν, προσπαθῶν νὰ θεραπεύσῃ τὸ ἀμάρτημα τῆς ἀπερισκέπτου ἀνυπακοῆς μὲ τὴν θερμότητα τῆς μετνοίας· ὁ δὲ ἅγιος, ἐπ' ἰδίᾳ ἔμαθε καθὼς νὰ ὑποφέρῃ τὰς ὕβρεις, οὕτως νὰ συγχωρῇ καὶ τὰ ἐγκλήματα, μᾶλλον δὲ ν' ἀνταμείβῃ μὲ ἀγαθὰ τὸν πταίστην, συμβουλεύσας πατριωτῶς μὲ λόγους νοητικούς καὶ ψυχωφελεῖς εὐεργετῆ αὐτὸν· ἐξ οὗ δὲ καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ βασιλέως ἀξιωμυκτιοὶ εὐλαβοῦμενοι τὸν ἄνδρα πρὸςπεμπον καὶ ἔφερον αὐτὸν, ὡς ἔπρεπε πρὸς τὸν βασιλέα. Δὲν εἶναι δὲ δίκαιον καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ παραταξωμεν, ἐπειδὴ ἔστιν εἶναι ἀξιοσπούδαστα, καὶ δύνανται νὰ προσενηθώσι πολ-

λὴν ὠφέλειαν εἰς τὰς φιλομαθεῖς ψυχάς. Βλέπων ὁ μέγας Σπυρίδων τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν Τριφύλλιον, ὅτι ἐμελλε νὰ γίνῃ τέλειος κατ' αὐτὸν, ἀλλὰ τότε ὑπελάμβανε τὰ μεγάλα τοῦ βίου καὶ πρὸς πολλῶν περιμάχητα πράγματα ὅτι δὲν εἶναι μικρὰ, ἐπειδὴ ἀκόμη ἦτο νέος καὶ εἶχε τὴν ἡλικίαν πρὸς τοῦτο κλίνουσαν· καὶ ἐθαύμαζε μὲν τὰ βασιλικὰ πράγματα, τὰς λαμπρὰς λέγων ἐνδυμασίας, τὰς περιλάμψεις τοῦ χρυτοῦ, καὶ πρὸ πάντων αὐτὸν τὸν βασιλέα προκαθήμενον εἰς ὑψηλὸν θρόνον, καὶ θεωρούμενον φοβερόν τινα καὶ περιδοξὸν εἰς τὸ σχῆμα. Εἰς ὅλα ταῦτα βλέπων αὐτὸν ἀδύνατον καὶ τόσον ἐκπεπληγμένον, ὡς νὰ ἐξύπνει αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ ἔλυσεν τὰ ὅποια ἐξυπνος ὢν ἐβλεπεν ὄνειρατα, ἐγγίξας αὐτοῦ τὴν χεῖρα καὶ διασταλεύσας, εἶπε. Ἄλλ' εἰς ἐμὲ ὦ Τριφύλλιε δεῖξον τὸν βασιλέα· διότι δὲν ἤξεύρω ποῖος εἶναι οὗτος. Καὶ αὐτὸς ἀγνοῶν τὸ ὅτι ἐσκόπευεν ὁ ἅγιος, οὗτος εἶπε δείξας μὲ τὴν χεῖρα τὸν Βασιλέα. Τί λοιπὸν; εἶπεν ὁ Σπυρίδων· οὗτος εἶναι θαυμασιώτερος τῶν ἄλλων, ἐάν δὲν εἴπῃς αὐτὸν καὶ δικαιοτέρον, ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν καὶ ματαιότητα; δὲν θέλει ἀποθάνει ὁμοίως καὶ αὐτὸς μὲ ἀγνωστον καὶ εὐτελεῖ πένητα, δὲν θέλει ὁμοίως παραδοθῆ εἰς τὸν τάφον καὶ εἰς τὴν φθοράν; παρομοίως δὲ θέλει παρασταθῆ εἰς τὸν ἀδέκαστον κριτῆν διὰ τὴν τιμᾶς τὰ βέοντα ὡς ἐστῶτα, καὶ στοχάζεσαι τὰ μὴ ὄντα ἄξια θαύματος, καὶ δὲν ζητεῖς μᾶλλον τὰ ἐσόμενα αἶψα καὶ αἰώνια, καὶ νὰ ἀγαπήσῃς μόνην τὴν ἀφθαρτον καὶ οὐράνιον δόξαν; Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Τριφύλλιον, ὁ βασιλεὺς θεωρεῖ μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ θρόνον τὸν ἅγιον, καὶ πρῶτον μὲν τὸ σχῆμα καὶ ἡ ἐνδυμασίᾳ εἴλκυσεν αὐτὸν, συμφωνοῦσαν μὲ τὴν ὀρθοθεῖσαν μαρτυρίαν· ὁ δὲ ἅγιος ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ ἦτον ἰσχυρὰ τὰ αὐτῶν ἡ ῥάβδος, ἡ τιάρα, τὸ κρεμαμένον εἰς τὸν τράχηλον σκεῦος καὶ ἡ ἐνδυμασία. Τοῦτον λοιπὸν

εὐθύς ἀπὸ τοῦ ἴδιου θρόνου ἀνεγνώρισε: τὸν δὲ Τριφύλλιον
 δὲν παρομοίαιε· διότι οὔτε ἐφρόντιζε νὰ περιεργασθῆ αὐ-
 τοῦ τὴν μορφήν· ἐπειδὴ δὲν ἐβλεπεν αὐτὸν ἐπίσκοπον,
 ὡς τῶ ἐράνη εἰς τὸν ὕπνον· Ὅθεν περυσὺς σηκωθείς ἀπὸ
 τὸν θρόνον, τρέχει πρὸς τὸν μέγαν Σπυρίδωνα· διότι
 ἢ ἐπιθυμία τῆς θεραπείας ἐκκινε νὰ κατακροῖ τὰ ἄλ-
 λα· τούτεστι τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ τὸ μέγεθος τῆς
 ἐξουσίας, θ' ὠρῶν ταῦτα μικρὰ καὶ δεύτερα τῆς πρὸς τὸν
 ἅγιον τιμῆς, προσφέρει πολλὰ ἀδόξως καὶ ταπεινῶς πρὸς
 αὐτὸν ἀποκτῶν ἔλεος μετὰ τὴν εὐτέλειαν καὶ δεκνύων πόση
 διαφορὰ ὑπάρχει, μετὰ τὴν προσκαίρου βασιλέως καὶ ἀνδρός
 ὅς τις δουλεῖ τὸν αἰώνιον βασιλέα. Ὑποκλινὰς λοιπὸν τὴν
 κεφαλὴν, ἐτίθει μετὰ δακρύων τὴν τοῦ ἁγίου εὐχὴν, ὡς
 νὰ ἦτον ἰσχυρότερον τι φάρμακον, τὸ ὅποιον εὐκόλως ἐ-
 δύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὰς λύπας του. Καθὼς λοιπὸν ἡ χεὶρ
 τοῦ Σπυρίδωνος ἤγγιξε τὴν βασιλικὴν κεφαλὴν πα-
 ρευσθὺς ἢ νόσος ἀνεχώρει καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνελάμβανε. Ποῖος
 ἤθελεν ἐκδιηγῆθαι τὰ τῶν παρερισκομένων καὶ αὐτοῦ τοῦ
 βασιλέως διὰ ταῦτα; οἵτινες ἐώρταζον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν
 καὶ σχεδὸν ἐκίρτων ἀπὸ τὴν μέγαν χερὰν καὶ ἀγκυ-
 λίασιν; μόνος ναί, ὁ Σπυρίδων ἦτον εἰς τὰ χεῖλη πάν-
 των μόνον ὁ Σπυρίδων ἐλέγετο, ὁ Σπυρίδων ἐπι-
 φαίνοτο, ὁ Σπυρίδων ἦτο πρὸς πάντας τὸ σπουδα-
 ζόμενον. Τί λοιπὸν; τὸ σῶμα τάχα μόνον τοῦ βασιλέως
 ἐθεράπευσε, ἢ δὲ τῆς ψυχῆς θεραπεία ὡς μικρὸν τι καὶ
 ποταπὸν παρεβλέπετο ἀπὸ τὸν ἱατρὸν; τοῦ τοῦτο εἰς τὴν
 ἱερὰν ἐκείνου ψυχὴν; ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτην ἔδωκε τὸ πάντη
 κατ' ἀλλήλων φάρμακον, συμβουλευσας αὐτὸν νὰ ἐνθυμῆται
 τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, νὰ ἴναι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν
 ἐξουσίαν αὐτοῦ πταίοντες καὶ λυποῦντες συμπαθητικὸς καὶ
 εὐσπλαγχνος· καὶ πρὸς τοὺς πένιτους εὐεργετικὸς καὶ με-
 γάλωδρος· εἰς δὲ τοὺς ὅσοι ἀποστεροῦνται τὰ ἀναγκαῖα

πράγματα νὰ ἐκπληρόνη τὰξιν πατρὸς καὶ ἐπιτρόπου, δι-
 νοίγων εἰς αὐτοὺς τὴν χεῖρα καὶ τὰ σπλάγχνα φιληθρο-
 πότατα· καὶ ὅσον εἶπεν, ὑπερβάνεις τοὺς ἄλλους, τόσον
 πρέπει νὰ ἦσαι ὑψηλότερος καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν· ἐπειδὴ ὅστις
 δὲν εἶναι τοιοῦτος πρὸς τοὺς ὑποτελεῖς αὐτοῦ, πρέπει νὰ
 ὀνομάζεται μᾶλλον τύραννος παρὰ βασιλεὺς, μὴ μακκρι-
 ζόμενος διὰ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ κατακρινόμενος καὶ μισού-
 μενος ὡς ἄθλιος διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν. Προ πάντων δὲ
 ἐνουθετεῖ αὐτὸν νὰ ἦναι ἀκριβῆς εἰς τὰ περὶ τῆς εὐσε-
 βειαν, χωρὶς ποτὲ νὰ παρεδελθῆ οὐδὲ κἄν τὸ παρεμικρόν
 τι, τὸ ὅποιον νὰ μὴ φαίνεται ὀρθὸν καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ
 ἐκκλησίαν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ ἅγιος· ὁ δὲ βασιλεὺς,
 θέλων ν' ἀνταμείψῃ τοῦτον διὰ τὴν θεραπείαν, ἐπέδιδεν
 αὐτῷ ὄχι εὐαρίθμητον χρυσίον· ὁ δὲ εἶπεν χαριέντως πρὸς
 αὐτόν. Δὲν ἐπρεπεν οὕτως ν' ἀνταμείψῃς τὴν φιλίαν μετὰ τὸ
 μῖσος· διότι τὰ ὅσα ἐπαῖξα διὰ σέ, εἶναι τῶνόντι διὰ φι-
 λίαν· διότι σοὶ φαίνεται εὐλογον ν' ἀρίσω τὴν οἰκίαν, καὶ νὰ
 διαπλεύσω τοσοῦτον πέλγος, νὰ ὑπομείνω τὴν δριμύτητα
 τοῦ χειμῶνος καὶ ἐν τοῖς ὕδασι τῆς ἀγριότητος τῶν ἀνέμων;
 καὶ διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐγὼ νὰ παραδεχθῶ χρυσίον εἰς ἀν-
 ταμοιβὴν τὸ πικρὸς κκοῦ αἴτιον, καὶ ὅλον τὸ δικαίον
 εὐκόλως διφρακίζον, κατηγορῶν προσηνέστερα ἐμυτὸν καὶ
 τὴν κακίαν καθ' ἑαυτὸς καταψηριζόμενος; ἐνθ' ἔλεγε ταῦτα,
 καὶ ὁ ἅγιος δὲν ἤθελε νὰ λάβῃ οὐδὲν, ὁ βασιλεὺς ἔτι πε-
 ρισσότερον ἐβίβεν αὐτόν νὰ τὸ δεχθῆ· ἐπειδὴ ἐνόμιζεν αἰ-
 σχύνην, ἀφοῦ ἀπῆλαυσε τοιοῦτον κελὸν, νὰ μὴν ἀνταμεί-
 ψῃ τὴν εὐεργεσίαν, ἀλλ' ἀποτεινίζας τὴν νόσον τοῦ σώ-
 ματος, νὰ νικηθῆ εἰς τὴν κλοκκαχθίαν τῆς ψυχῆς· διὰ
 τοῦτο καὶ περισσότερον ἐδέετο, ἐπειδὴ οὕτω πως τῶ ἐρά-
 νητο, νὰ νικήσῃ τὸν ἀπῆλκτον· ὅθεν καὶ κατέπεισεν ἐκεῖνον
 νὰ τὸ λάβῃ· δὲν ἔπαυεν ὁμοίως εἰς αὐτόν τὸ δοθῆν· διότι
 καθὼς ἐπαχαιετο, τὸν βασιλέα ἀνεχώρει, δικαιουρίζει

ὅλον αὐτὸν πρὸς τοὺς βασιλικούς ἀνθρώπους· διδάσκων ἐμπράκτως πῶς πρέπει νὰ φέρονται πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ χρήματα ἐὰν θέλωσι νὰ ἦναι ἐλεύθεροι· διότι ἡ πολλὴ πρὸς ταῦτα ῥοπὴ καὶ ἡ μεγάλη προσπάθησις εἰς τὴν ἀπόκτησιν αὐτῶν, τί ἄλλο εἶναι παρὰ φανερὰ ἐθελοδουλεία; Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀφοῦ ἔμαθε τοῦτο, ὅτι δὲν θυμαζέει πλέον, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ζήσας τοιοῦτοτρόπως, φάνεται αὐτουργὸς τῶσων μεγάλων θυμάτων. Τοῦτο λοιπὸν ἀπήλαυσε ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς· καὶ τὸσον ἀπέβλεπε πρὸς φιλάνθρωπίαν καὶ χρηστότητα ὥστε εἰς ὅλους τοὺς χρειαζομένους, καὶ εἰς χεῖρας καὶ ὄφρα νὰ παρηγορῆ μεγαλοψύχως, τῶν μὲν τὴν χηρείαν, τῶν δὲ τὴν ὀφραμίαν, τῶν δὲ τὴν ὀποιανδήποτε ἔλλειψιν ἄλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἐκκλησιαστικούς, ἱερεῖς τε καὶ διακόνους, πρῶτος οὗτος νομοθετεῖ τὴν ἀτέλειαν νομίτης ἄτοπον οἱ διωρισμένοι πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀθανάτου βασιλέως, νὰ πληρῶνται φόρον τοῦ θνητοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔγειναν· ὁ δὲ λόγος θέλει νὰ ἐπενθυμηθῶμεν καὶ ἄλλα θυμάτα, ἅτινα κεκοσμημένα μετὰ τῶν χαρίτων τ' ἄνθη, ἐμπνέουσι πολλὴν μὲν τὴν ὠφέλειαν καὶ ἠδονήν.

Ἀφοῦ ὁ ἅγιος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς βασιλείας, ἐπιξενίζε-
ται εἰς τινα φιλόχριστον ἄνθρωπον, ἐνθα προσῆλθε γυνὴ τις βάρβαρος καὶ ἀμαθὴς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἥτις φέρουσα τὸ παιδίον αὐτῆς νεκρὸν εἰς τὰς χεῖρας, βάλλει αὐτὸ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου· καὶ αὐτὴ μὲν ὀμνῶ προσέπιπτε λυπηρῶς ἀνακλαίουσα καὶ ὀμιλοῦσα ἀκαταλήπτως εἰς τοὺς παρόντας διὰ τὸ βάρβαρον τῆς γλώσσης μετὰ μόνον δὲ τὰ δάκρυα φωνάζουσα, ἐφαίνετο ὅτι ὁ θρῆνος· ἐγένετο διὰ τὸ παιδίον, καὶ ὅτι ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τὴν βίωσιν· λυπεῖται τούτους ὁ συμπάσιστατος τὴν ψυχὴν, καὶ διστάζει διὰ δύο, διὰ τὴν μετριότητα δηλαδὴ τοῦ φρονήματος, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν γυναικῶν συμπάθειαν· διότι

ὅτε μὲν ἐβλεπεν εἰς τὸ πάθος αὐτῆς καὶ τὴν κατάφλεξιν τῶν σπλάγχχνων, ἐπεχείρει τῷ θυμάτι, καὶ ἀνῆπτεν ἀπὸ τὴν προθυμίαν νὰ δεηθῆ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ παιδίου· ὅταν δὲ πάλιν ἐβλεπε πρὸς τὸ μέγεθος τῆς παρακαίσεως, ἐπεδὴ ἦτον μετριόφρων, καὶ ὄχι ὀλιγώτερον τὴν καρδίαν εὐλαβῆς, ὑπεχώρει καὶ ἀνεβάλλετο, κρίνων τολμηρὸν τὸ ἐγχείρημα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐστοχάσθη νὰ συμβουλευθῆ ἓνα τῶν μετ' ἐκτουτοῦ, τῶν ἐν διακόνους λέγων Ἀρτεμίδωρον ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος εἶχε κατορθώσει φιλοπό-
τως πάσης τὰς ἀρετὰς· μία δὲ ἠόνετο πρὸς πάσης ὡς κοινόν τι χρῶμα τὸ νὰ μὴ γίνωνται φανερά παντελῶς εἰς κα-
νένα τὰ κατορθώματα αὐτοῦ. Τοῦτον λοιπὸν ἠρώτησεν ὁ ὄσιος περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ κάμῃ εἰς αὐτούς· ὅς τις εἶπε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνο τὸ ὅποσον αὐτὸς ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ. Τί, λέγει, ὦ πάτερ με ἠρώτησες; τί ἄλλο παρὰ νὰ παρακα-
λῆσῃς τὸν ζωοδότην Χριστὸν, ὁ ὁποῖος πλέον εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀπέδειξεν ὅτι σοῦ μάλιστα ὑπκκοῦει τὰς δεή-
σεις; καὶ ἄλλεοτρόπως, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἠλευθερώθῃ διὰ σοῦ, οἱ πένητες καὶ οἱ ἄδοξοι τρώντι δὲν θέλουν στοχασθῆ ὅτι παραβλέπονται; πείθεται λοιπὸν ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὴν καλλίστην συμβουλήν· εὐσπλαχνίζεταί, δακρύζει, κλίνει τὰ γόνατα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ καταβρέχει αὐτὴν μετὰ τὰ δάκρυα· βοᾷ μετὰ πολλὰ θερμὴν κατάνυξιν, καὶ δέεται τοῦ φιλάνθρωπου Χριστοῦ νὰ ἀναζωώσῃ τὸ παιδίον τῆς ταλαπύρου γυναικὸς, καὶ νὰ δείξῃ αὐτὴν μητέρα, κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον εὐφρανομένην ἐπὶ τέκνῳ. Ὁ Θεὸς λοιπὸν, ὁ ἀναστήσας δι' Ἐλισσαίου καὶ Ἡλιοῦ τὸ παιδίον τῆς Σαρραφίτις καὶ τῆς Σωμνίτιδος, καὶ τὴν ζωὴν χριστάμενος, αὐτὸς πάλιν ἤκουσε καὶ τοῦ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς· καὶ τὸ παιδίον νεκρὸν κείμενον, ἐφάνη παρὰ δόξω· ζῶ, καὶ κινού-
μενον, καὶ εἰς τοὺς μητρικούς ὀφθαλμούς· ὡς παιδίον

κλαυθμυρίζομενον. Ἐγὼ δὲ ἀπὸ τὴν ἡδονὴν ἐδάκρυσα διότι οὕτως τὸ ὅ,τι θέλω εἶπαι διέθεσε τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἐνθυμήθην αὐτό· θέλετε δὲ συναισθανθῆ τούτο καὶ ὑμεῖς. Διότι καθὼς εἶδεν ἡ μήτηρ τὸ φίλτατον αἰτῆς παιδίον ζῶν, ὃ τῶν ἀβύητων σου κριμάτων Χριστέ! μὴ δυναμένη νὰ ὑπορρήσῃ τὴν ὑπερβολικὴν χαρὰν, πεσοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν ἐξέψυξεν· ἐδειξέ δὲ τὸ παρελθὲν ὅτι τὸ παρεπολὺ εἶναι ἐπικίνδυνον· διότι εἰδόμεν ὅτι ὅχι μόνον ἡ ὑπερβολὴ τῆς λύπης εἶναι θανάσιμος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀμετρία τῆς χαρᾶς. Ὑποφέρετε, καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν ψυχὴν, τὸ ἡσέυρω, μεταπεσόντες ἐξ ἡδονῆς· εἰς λύπην ἐπειδὴ εἶναι φυσικὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ συμπαιθεῖ καὶ φιλόανθρωπον, ἀλλ' ἰδοὺ ὁ μέγας Σπυρίδων ἔτοιμος νὰ μεταβάλῃ τὴν θλίψιν εἰς χαρὰν, διότι πείθεται καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν Ἄρτεμιδώρον, καὶ ἀπεφασίζει ὁ μετριοφρων νὰ δώσῃ καὶ τὴν μητέρα εἰς τὸ παιδίον. Ὑψώσας λοιπὸν πρὸς οὐρανὸν τὰ ὄμματα, λαβὼν δὲ εἰς καρδίαν τὸν ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα Κύριον, καὶ δεηθεὶς ἐκείνου, ὅς τις ζωοποιεῖ τοὺς νεκροὺς, μεταποιεῖ δὲ καὶ μεταβάλλει μόνῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ βουλήματι τὰ πάντα, λέγει πρὸς τὴν νεκρὰν ἀνάτιθη, λέγει, καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· ἡ δὲ παρελθὺς ὡς ἀπὸ ὕπνου μᾶλλον ἢ ἀπὸ θάνατον, ἀνίστη καὶ ἐκάλισε πρὸς αὐτῷ· ἔλαβε δὲ καὶ τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ζῶν καὶ ἐκεῖνο, ὡς εἶπομεν, παρεστῆκε εἰς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας. Ταῦτα μὲν ὁ μέγας Σπυρίδων διὰ μετριοφροσύνης, ὡς εἶπον, ἤθελε νὰ μείνωσιν εἰς τὸν κόσμον ἀδημοσίευσεν. Ὅθεν παρεγγέλλει πολλὴν σιωπὴν εἰς τὸν Ἄρτεμιδώρον καὶ δι' ἐκείνου εἰς τὴν γυναικα· ἀλλ' ὁ Ἄρτεμιδώρος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἁγίου, μὴ κείνης δίκαιον νὰ ζημιώτῃ τοὺς φιλοθέου, τοιαύτου ἀκούσματος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀκούσματος, γνωστοποιήσας αὐτῷ, παρεδωκεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν πιστῶν· καὶ τούτοις περὶ τούτου.

Ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπέστρεψεν ὁ ἅγιος εἰς τὴν Κύπρον, ἀνθρωπῶς τις προσήλθεν αὐτῷ ἐπιθυμῶν ν' ἀγοράσῃ ἑκατὸν αἶγας ἐκ τῆς ποίμνης αὐτοῦ· ἐμπιστευθεὶς δὲ νὰ προκαταθέσῃ τὴν συμφωνηθεῖσαν αὐτῶν τιμὴν, ἔπειτα δὲ νὰ τὰς λάβῃ αὐτὸς πληρώσας μόνον τὴν τιμὴν τῶν ἐννεήκοντα ἐννέα, ὑπεκράτησε τὴν τιμὴν τῆς μίξας, εἰπὼν τὸ τοῦ λόγου, κἀλλιον κέρδος αἰσχύνης, ἢ καὶ νομίζων ὅτι με τούτο θελεῖ ἀπατήσῃ τὸ ἀπλοϊκὸν καὶ πολλὰ ἀμέριμον τοῦ ἁγίου· ἀφοῦ λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐμβῆκαν εἰς τὴν μάνδραν, ὁ μὲν ὅσιος ἐδιώριζεν αὐτὸν νὰ λάβῃ ὅσας ἐπλήρωσεν αἶγας· ὁ δὲ, μηδὲ οὕτω συναισθανθεὶς, ἐδιώχε τῆς μάνδρας ἑκατὸν. Μία λοιπὸν τῶν αἰγῶν, ὡς καλὴ θεράπαινα, αἰσθανομένη ὅτι ὁ κύριος αὐτῆς δὲν τὴν ἀπέδωκε, ταχέως πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὴν μάνδραν· ὁ ἀναιδὴς δὲ οὗτος, πάλιν ἐπανέφερε καὶ βιολίως ἔσυρεν αὐτήν. Δις πλέον καὶ τὸς ἐπράχθη τὸ θυμάσιον τούτο· καὶ ἡ μὲν αἶγα ἐπέστρεψεν, ὁ δὲ ἐμποδίζεν αὐτὴν μὲ βιολίαν ὀρμὴν χειρὸς καὶ ψυχῆς. Τί λοιπὸν; μὴ κατορθῶνων μηδὲ τοιοῦτοτρόπως ἀφορπάσας αὐτὴν ἐκ τῆς γῆς καὶ εἰς τοὺς ὤμους βιολίων, ἔφερε αὐτήν· ἡ δὲ καὶ οὕτως μέγα τι καὶ τραχύτατα ἐκβοῶσα καὶ κτυποῦσα αὐτὸν μὲ τὰ κέρατα, καὶ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου πλήττουσα, ἐκῆρυττε πανεργῶς τὴν βίαν· καὶ τόσον ἐπαίδευσεν τὸν πλεονέκτεν διὰ τὴν ἀδικίαν, ὥστε οἱ παρόντες ἐθαύμαζον μὴ δυνάμενοι νὰ γνωρίσωσι τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ ἅγιος μὴ θέλων νὰ ἐλέγξῃ αὐτὸν φανερῶς, ἡσύχως εἶπε πρὸς τὸν ἀδικοῦντα· Ἴδὲ τέκνον μου, μήπως τὸ ζῶον δὲν κάμνει ταῦτα ματαίως οὔτε ἀλόγως λυπαίται διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ· ἀλλ' ὅτι, μήπως λησμοήσας δὲν ἐπλήρωσας τὴν τιμὴν αὐτῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἐκεῖνος πισθεὶς καὶ ἐλθὼν εἰς νοῦν καὶ συλλογισθεὶς τὸν ἁγίου, ὡμολόγει αὐτὸ καὶ ἐζήτει συγχώρησιν ἐπ' αὐτῷ· πληρώσας καὶ τὴν τιμὴν αὐτῆς δὲν ἐ-

ΙΔΙΟΚΑΤΑΚΤΗΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

φώναζε πλέον, οὐδὲ ἀντέβαινε, ἀλλ' ἠσύχως συνηκολούθει τὰς ἄλλας. Καί τοσαῦτα μὲν περὶ τούτου. Ἄλλος δὲ ἀλλὰ θέλω εἶπει τοῦτο ἐξ ἀρχῆς.

Εἰς τὴν αὐτὴν νῆσον ὑπάρχει κώμη τις ὀνομαζομένη Ἐρυθρά, ὅχι τόσον μικρὰν τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας· διότι δὲν ἀπέχει περισσότερον αὐτῆς τῶν τριάνοντα σταδίων. Ἐνταῦθα ἐλθὼν ὁ ἅγιος διὰ τινὰ χρεῖαν ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ προσευχηθῆ, ἐδιόριζε δὲ ἓνα τῶν ἐντοπιῶν διάκονον, νὰ ἐπιτηχύνη τὴν ἀκολουθίαν, διότι ἦτο πολλὰ κεκοπιικῶς ἐκ τῆς πολλῆς ὁδοιπορίας, καὶ μάλιστα τότε, ἐπειδὴ ἦτο θέρους, καὶ ἡ καύσις ἐπροξένησεν εἰς αὐτὸν πολὺ κόπον. Ὁ δὲ διάκονος ἔφαλλεν ἀργῶς καὶ ἐκουσιῶς διὰ φιλοτιμίαν του· παρέτεινε τὴν ψαλμωδίαν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ, ὡς φαίνεται, ἐκ τούτου τὴν ματαίαν φήμην. Ἐμβλέψας λοιπὸν αὐτὸν ὁ φύσει πραότατος, μὲ θυμὸν, λέγει ἐγγικτικῶς πρὸς αὐτὸν, σιώπα· καὶ αὐτὸς χάσας τὸ λέγειν ὡς ἀπὸ τινὰ γλωσσοδέτην, ἔμεινε ἀφωνος, διακόψας εὐθὺς τὸ ἐπόμενον τῆς ψαλλομένης εὐχῆς· ἀλλὰ τὸ ἔλλειπον ἀνεπλήρωσεν ὁ ἅγιος. Προσιίπτει τέλος πάντων ἑλεεινός, ὁ πρὸ ὀλίγου εἰς ἑαυτὸν ὑψηλός· ἀφωνος, ὁ πρότερον μεγαλόφωνος καὶ μὴ εὐχαριστούμενος εἰς εὐκαίρον διατριβὴν· φόβος μὲν ἐκυρίευσεν τοὺς παρόντας ἐκ τῶν τῆς κώμης κατοίκων· ἡ δὲ φήμη ἔκαμε νὰ συντρέχωσιν οἱ ἀπόντες· καὶ πολλοὶ εὐθὺς συνηθροίσθησαν πρῶτον μὲν διὰ τὸ μέγα θαῦμα, δεῦτερον δὲ δι' εὐσπλαγγίαν τοῦ παθόντος, ἐξόχως δὲ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, οἵτινες εὐθὺς καὶ ἐδεήθησαν τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὴν κατακοιθιέντα τὴν ἀφωνίαν, καὶ νὰ λύσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὸν δεσμόν. Ἰδὲ τί πράττει ὁ φιλόκαλος ἐκεῖνος καὶ πολλὰ τὴν ἀρετὴν εὐαριστός· διότι μὲ τὴν δέησιν μὲν εὐπλαγγιζόμενος, παρακινούμενος δὲ ἐκ τοῦ ὅτι ἀκόμη ἐχρειάζετο παιδεία εἰς τὸν διάκονον· ἐπειδὴ ἔβλεπε

καὶ τοῦτο διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος· χωρίζει ἀστείως τὴν τιμωρίαν, καὶ ἀφίνει μὲν νὰ μεταχειρίζεται τὴν γλώσσαν πρὸς πάντα λόγον, δὲν συγχωρεῖ ὁμως ὅλως διόλου ἐλευθέρως, οὐδ' ὡς πρότερον τόσον εὐλαλον ταύτην καὶ μελωδικὴν, ἀλλὰ μὲ τινὰ νάρκωσιν καὶ βραδύτητα καὶ μὲ τινὰ μικρὰ ἐμπόδια· ἐπαίδευσεν δὲ αὐτὸν διὰ νὰ μὴν ὑπερηφανεύεται πλέον διὰ τὴν εὐφωνίαν, μηδὲ νὰ κομπάζῃ περὶ τοὺς λόγους· ἐνῶ μηδὲ περὶ τὰ πράγματα εἶναι καλὸν νὰ κομπάζῃ ὁ σπουδαῖος.

Ἦθελον τώρα νὰ τελειώσω τὸν λόγον καὶ ν' ἀγαπήσω τὴν σιωπὴν καὶ διότι δὲν ἔχω γλώσσαν συνηνωμένην μὲ τὰ τοιαῦτα θαύματα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ κίνω τὴν ἐξήγησιν διὰ τὴν πρὸς τὸν μέγα Σπυρίδωνα ἀγάπην, βλέπων δὲ καὶ ἡμᾶς ὅχι ὀλιγώτερον προσηλωμένους πρὸς τὴν τούτου ἀκρόασιν θέλω προσθήσει καὶ ἄλλα θαύματα· ἐπειδὴ ἐστοχάσθη κέλλιον κατὰ δύναμιν νὰ διηγηθῶ ταῦτα, παρὰ ν' ἀφήσω αὐτὰ οὕτω ἀμνημόνευτα ἐνῶ δύναται νὰ παρέξωσιν εἰς ὑμᾶς πολλὴν τὴν ὠφέλειαν.

Εἰσῆλθε ποτὲ ὁ θεῖος οὗτος ἄθροπος εἰς τινὰ ἐκκλησίαν τῆς αὐτοῦ πόλεως διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ κατὰ τὸ σύνθημα, τὸν ἐσπερινὸν ὕμνον. Συνέβη δὲ ὥστε δὲν ἦτον λαὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐνῶ λοιπὸν δὲν παρευρίσκειτο ἄλλος τις εἰμὴ μόνον οἱ ὑπηρετὴ καὶ ὁ διάκονος, διορίζει τότε ν' ἀνάψωσι περισσότερα τῶν συνήθων φῶτα· καὶ αὐτὸς μὲν ἐστέκετο φαεινὸς ἀντικρυ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπιφωνῶν τὴν συνειθισμένην εἰρήνην· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἄνθρωποι διὰ νὰ κάμωσι τὴν συνηθισμένην ἀπόκρισιν, ἀκούεται φωνή τις ἄνωθεν πολλῶν μυριάδων, οἵτινες ὑπεφώνουν. Καὶ τῶ πνευματί σου· ἡ δὲ φωνὴ ἦτον ἐμμουσος καὶ ἐναρμόνιος· καὶ τὸν τρόπον διάφορος, ὥστε δὲν ὠμοιάζε μὲ ἀνθρώπων· καὶ ἔκτασι, δὲ καὶ ὁ διάκονος ἐτελείωνε τὴν εὐχὴν μὲ φόβον καὶ ἔκτασιν, ἤκουε πάλιν ὁ τοῦ θαύματος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τος, τὸ « Κύριε ἐλέησον » οὕτω θεσπεσίως ὑποφωνούμενον. Καὶ ἐπειδὴ ἡ βοή λυτὴ ἤκούετο καὶ εἰς τοὺς ἕξω, συνέτρεχον πάντες φοβούμενοι ὁμοῦ καὶ θυμαζόντες· καὶ πρῶτον μὲν νὰ ἐμβώσιν, ἐπλήττετο αὐτῶν ἡ ἀκοή ἀπὸ τὴν βοήν. Ἄφρῦ δὲ εἰσῆλθον, δὲν ἤκουσαν πλέον κινέναν, οὐδὲ ἐβλεπον τινά, εἰμὴ μόνον τὸν δίκαιον Σ π υ ρ ῖ δ ω ν α, καὶ ὀλίγους τῶν ὑπ' αὐτόν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἔλεγον, ὅτι κινέναν μὲν ἕως τῶρα δὲν εἶδον ἐνῶ ἤκουον φωνὴν θείας ἀγαλλιᾶσεως.

Οὐδὲ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ σιωπήσω, καὶ ὅτι εἶναι δίκαιον, ἀκούσαντες θέλετε καταλάβει.

Ἐνῶ πάλιν τότε ἐμέσαζε τῆς ἑσπερινῆς αὐτοῦ ἀκολουθίας, ἔλειψε πλέον τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου· δὲν εἶχον ὅμως ἄλλο Ἐνῶ δὲ ὁ λύχνος ἐπληρίαζε νὰ σβεσθῆ, ὁ δὲ ἅγιος ἐλυπεῖτο διότι δὲν ἐπεθύμει ν' ἀφήσῃ τὴν ἀκολουθίαν του ἀτελή· εὐθὺς λοιπὸν δι' ἀοράτου δυνάμεως ἀναβλύσει μὲν ὁ λύχνος ἔλαιον, καὶ ὑπερεχύνετο κρουνηδὸν εἰς τὴν γῆν· οἱ δὲ ὑπνέται θεσαντες ἀγγεῖα, ἐδέχοντο τὴ χυνόμενον ἔλαιον. Τόσον πλουσιοπάρочον εἶχε τὴν χάριν ὁ μέγας Σ π υ ρ ῖ δ ω ν, ἡ ὁποία τιπότε ὀλιγώτερον δὲν ἐπλημμύρει τὴν ψυχὴν ἐκείνου, περὶ ὅτι λέγω τὸ αἰσθητὸν ἔλαιον τοῦ λύχνου.

Ὅτι μὲν λοιπὸν καὶ τὰ ἐν τῷ βίβει τῆς ψυχῆς ἀνεμυδιστως ἐβλεπε, καὶ πρότερον ὁ λόγος ἐφανέρωσεν, ὅτι καὶ ἡ πόνη μὲ τούτους ἐλεγχους ἐδορθώθη· θέλει δὲ φανερώσει αὐτὸ καὶ τώρα.

Ἐπάρχει πόλις εἰς τὴν Κύπρον ἡμόνυμος μὲ τὴν ἐν Λιβύῃ Κυρήνη. Εἰς ταύτην ἐπαρῆθη ὁ ἅγιος ἐκ τῆς τῶν Τριμυθούτων διὰ τινὰ αὐτοῦ χρεῖαν συνακολούθει δὲ αὐτῷ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Τριφύλλιος· ὅστις πλέον, κατὰ τὸ ὄνειρον ἀρχιερατεύσας, εἶχε τὴν προεδρίαν τῆς τῶν Καλλινηκῆσῶν πόλεως. Διαπέρασαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν Κυθέραιαν

πόλιν, καὶ ἀπὸ τὸ Πενταδάκτυλον ὄρος· Ἄφρῦ δὲ ἦλθον εἰς τὴν λεγομένην Παρύμνην· οὗτος δὲ ἦτον τόπος κελῶς καὶ τερπνός καὶ ἐστολισμένος μὲ πολλὰ εὐάρεττα πράγματα· ὁ Τριφύλλιος ἰδὼν τὸν τόπον τοῦτον, ἐπιθυμεῖ ν' ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸς ἀγρόν τινὰ εἰς τὴν Παρύμνην, διὰ ν' ἀφιέρωσῃ τοῦτον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ. Ταῦτα ἐφρόντιζεν ὁ Τριφύλλιος καὶ ἔστρεφεν εἰς τὸν νοῦν, ἅτινα οὐδόλως ἦταν ἀθέατα εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς. Ἀλλὰ καὶ εἶδεν ἐκεῖνος κελῶς, καὶ τὸν μαθητὴν ἡσύχως ἠλεγξε, λέγων· διατί, ὦ Τριφύλλιε, βάλεις εἰς τὴν καρδίαν τὰ κενὰ ταῦτα καὶ μάταια, ἐπιθυμῶν ἀγροῦ, καὶ ἀμπελωνας; τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν οὐδὲν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, φκίνονται δὲ μόνον καὶ εὐχαριστοῦσι μὲ τὸ ὄνομα. Ἔχομεν ἀγαθὰ εἰς τοὺς οὐρανούς· αἰώνια ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον ἐκεῖνὰ ἔχει, ἐκεῖνα καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ ἀπολάμβανε μὲ τὰς ἐλπίδας, τῶν ὁποίων δὲν εἶναι μέταβασις ἀπὸ ἑνὰ εἰς ἄλλον· ἀλλ' ὅστις μέιν φροδὰν ἀπολάσῃ αὐτὰ, μένει διὰ παντός κύριος. Ταῦτα ἀφρῦ ἤκουσεν ὁ Τριφύλλιος, δὲν τὰ ἤκουσεν ἀπλῶς; ἀλλὰ ἐδορθώθη καὶ ἐρύλαξεν αὐτὰ εἰς τὰ τεμαῖα τῆς καρδίας του, καὶ ἐδητή πρὸς τὸν ἅγιον νὰ συγχωρήσῃ αὐτόν, καὶ τόσον μετὰ ταῦτα ἐνκράτως ἐζήτην, ὥστε καὶ σκεῖός ἐκλογῆς, κατὰ τὸν Παῦλον, ἔγεινε τοῦ Χριστοῦ, καὶ μυρίων χαρισμάτων ἡζώθη. Τοιοῦτότρόπως ὁ μέγας Σ π υ ρ ῖ δ ω ν, ἄλλους μὲν ἐκούσιως ἐνουθετεῖ, ἄλλους δὲ ἀκουσίως· καὶ οἱ μὴ δεχόμενοι τὰς νοουθεσίας αὐτοῦ δὲν ἐλάμβανον κελὸν τέλος. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀκόλουθον.

Θυλασσίνος τις συμπολίτης τοῦ ἁγίου ταξιδεύσας, μετὰ παρελεύσιν δύο ὀλικληρῶν ἐτῶν ἐπέστρεψε· ἀπλοβαδὼν δὲ τὴν ἀγορὴν τῆς πόλεως, εὔρε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πολλὰ τεταραμμένην διὰ τὴν πνευμὴ αὐτοῦ φανερώς ἐμοιχευθῆ· μάρτυς δὲ ἀφροσύς τοῦτον ἦταν ὁ ὄγκος τῆς κοιλίας αὐτῆς,

καὶ τὸ κυφορούμενον βρέφος. Ἐκεῖνος λοιπὸν εὐθύς ἤθελε σχεδὸν φνεύσει καὶ τὸ γύναιον· ἐπειδὴ ἦτο πλήρης ζήλου ὁ θυμὸς τοῦ ἀνδρός· μόλις δὲ ἐγεινεν ἐγκρατῆς τοῦ θυμοῦ, καὶ δικασκεφθεὶς, ὅτι, οὔτε νὰ συγκατοικῆ εἰς τὸ ἐξῆς με αὐτὴν εἶναι καλόν, οὔτε πάλιν νὰ τὴν φνεύσῃ· διότι τοῦτο μὲν εἶναι ἀπώλεια ἐκεῖνης· τὸ δὲ ἦτον ὄνειδος αὐτῇ ἐπὶ ζωῆς καὶ μαρτυρίας τῆς καρδίας ἀνάιτος. Παιρατεῖ λοιπὸν ταύτην, καὶ ὑπάγει εὐθύς πρὸς τὸν ἅγιον· πρὸς τὸν ὁποῖον κατὰ μέρος φανεροῖται τὰ πάντα· τὸ ταξείδιον, τὸν κειρὸν, τὴν μοιχείαν, καὶ τὴν ταύτης ἀλάνθαστον ἀπὸ τὴν κοιλίαν μαρτυρίαν· ἔπειτα ἐρωτᾷ τί ἤθελε πάθει, πῶς ἤθελεν ὑποφέρει, καὶ τί περὶ τούτου ἤθελε πράξει· καὶ ὅτι αὐτὸς ἐστοχάσθη νὰ παιρατεῖ τὴν γυναῖκα· ἐπιθυμῆ δὲ νὰ μάθῃ, ἐν τούτῳ φαίνεται εὐλογον καὶ εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ ἅγιος θυμαζέει μὲν ἐκεῖνον διὰ τὴν ἀπόφασιν, καὶ ἐλεεῖ διὰ τὴν συμφορὰν· τὴν δὲ γυναῖκα ἐκεῖ προσεκάλεσε δὲν τὴν ἐρωτᾷ ὅμως, διότι ἡ ἐρώτησις ἦτο περιττή· ἐπειδὴ ποῖος ἤθελε φανερώσει περισσότερο τῆς κοιλίας; ἀλλὰ φανεροῦ ὄντος τοῦ πράγματος, λέγει πρὸς αὐτὴν. Τί παθοῦσα ἐντροπιάζεις οὕτως καὶ αὐτὴν καὶ τὸν ἄνδρα; Αὐτὴ δὲ, διότι τρώνει ἡ γυνὴ εἶναι ἀδιάντροπος, αὐθάδης καὶ ἀνκίσχυντος ἀφοῦ μίανφορὰν ἀποβίβῃ τὴν ἐντροπήν, δὲν ἐστὲτέλλετο πικτελῶς νὰ ψεύδεται παρρησίᾳ, καὶ δῦσχυρίζετο φανερώς· ὅτι δὲν ἐπλησίασεν εἰς κανένα ἄλλον. Ἄφου δὲ ὁ ἅγιος εἶπε προσέτι καὶ τὸν κειρὸν τῆς ἀπουσίας, διότι οὕτως ἐδύνατο νὰ ἐλεγχθῆ τὸ ψεῦδος, ἐκεῖνη οὐδὲ οὕτως ἄφινε τὴν ἀδιάντροπιαν· ἀλλ' ἐθουρῶζει ἡ ἀλιτήριος, καὶ ἐπροσπᾷ νὰ ἐναντιώνεται ἢ ἀντολμοῖ, ὥστε οἱ ἀκούοντες ὠργίζοντο αὐτὴν περισσότερο διὰ τὴν ἀπλολογίαν, παρὰ διὰ τὴν μοιχείαν· διότι ἐλεγεν, ὅτι ὅσον κειρὸν ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς ἐλείπειν, ἄλλον τόσον εἶχε καὶ τὸ βρέφος εἰς τὴν κοιλίαν, διὰ νὰ

διὰ νὰ προέλθωσιν ὁμοῦ, ἐκεῖνος μὲν ἀπὸ τὴν ζενητείαν, καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ τὴν κοιλίαν. Ἄφου λοιπὸν ταῦτα καὶ μεγαλύτερα τούτων ἀναίσχυντοῦσε πρὸς τὸν ἅγιον· οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ μεγάλην ταρχῆν κινούσα, καὶ τὴν πόλιν βοῆς ἐκπληροῦσα, καὶ ὡς τὰ μέγιστα ἀδικουμένη, συνεκάλει τοὺς παρόντας εἰς βοήθειαν, ὁ πρότατος ἐκεῖνος, οὐδὲ οὕτως ὑποβάλλων αὐτὴν εἰς τὴν κρίσιν, ἀλλὰ μετὸν φόβον περισσότερο πορακινῶν ταύτην πρὸς μετάνοιαν, λέγει· Ἐάν μὲν, ὦ γύναι, καθὼς ἐξέπεσας εἰς μεγάλην ἀμαρτίαν, τοιουτοτρόπως ἐπρόσφερες καὶ μεγάλην μετάνοιαν, ἴσως δὲν ἤθελε σοὶ λείπει πολλὴ σωτηρίας ἐλπίς· διότι οὐδεμία μεγάλη δύναμις ἀμαρτίας δὲν νικᾷ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ ὅμως μετὸν μοιχείαν ἐγέννησας τὴν ἀπελπισίαν μετὸν ἀπελπισίαν δὲ καὶ τὴν ἀναίσχυντίαν, ἦτο δίκαιον νὰ καταλάβῃς τὰς ἀνταμοιβὰς τούτων, καὶ νὰ ὑπομείνης μεγάλην τιμωρίαν. Πλὴν ἀκόμη καὶ τώρα προβάλλοντές σοι χώραν μετανόιας, σοὺ προλέγομεν καθαρώς ταῦτα· ὅτι ποτὲ τοῦτο σου τὸ κυφορούμενον βρέφος, δὲν θέλει ἐξέλθῃ εἰς τὸ φῶς, ἕως ὅτου καὶ σὺ δὲν παύσεις ἀπὸ τοῦ νὰ καλύπτῃς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας εἰς τὸ βαθύτατον σκότος τοῦ ψεύδους, στοχαζομένη νὰ κρύπτῃς καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ τυφλοῦς, ὡς λέγουσι βλεπόμενα. Οἱ λόγοι οὗτοι μετ' ὀλίγον γίνονται ἔργα εἰς τὴν γυναῖκα· καὶ πρὸ τῆς ὥρας τῆς γεννήσεως, διαλαβόντες αὐτὴν δριμύτατοι πόνοι, ἐστρεφον δυνατὰ τὴν κοιλίαν. Τὸ δὲ παιδίον ὡσαύτως ἐμποδίζετο· καὶ τὸ ἔσχατον τῶν κακῶν ἦτον, ὅτι μηδὲ οὕτω καταπειθόμενη ν' ἀφήσῃ τὴν θρασυτήτητα, παραπέμπουσιν εἰς ἐλεεινὸν καὶ λυπηρότατον θάνατον. Ταύτην μὲν ἄλλος τις ἤθελε λυπηθῆ διὰ τὴν συμφορὰν ἐγὼ δὲ διὰ τὴν πορνείαν καὶ ἀθεράπευτον αὐτῆς γνώμην, διὰ τὸ ὁποῖον λέγουσιν ὅτι καὶ ὁ ἅγιος ἐλυπήθη περισσότερο χυ-

σας δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ προσθέσας εἶπεν· ὅτι πλέον εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλω καταδικάσαι ἄνθρωπον, ἀφοῦ ἴσως ταχέως ἐκτελεῖται ἡ ἀπόφρασις. Ὅσοι δὲ εἶδον καὶ ἤκουσαν ταῦτα, προσέφερον πολλὴν εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἅγιον καὶ διὰ τοῦτο μὲ σέβας ἐπρόσεχον αὐτὸν καὶ μὲ φόβον προσέβλεπον, καθὼς καὶ ποτὲ τοὺς Ἀποστόλους, ἀφοῦ ἐθαυματουργήσαν τὰ περὶ Ἀνανίαν καὶ Σάπφειραν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ διήγημα ἦτον πονηρᾶς καὶ κακῆς γυναικὸς ἅς ἀναφέρωμεν δὲ καὶ καλῆς, ἥτις καὶ ὡς ἔπρεπεν ἠγάπα τὸν ἄνδρα.

Γυνὴ τις Σοφρονία τοῦνομα, οὐσα σώφρων καὶ εὐλαβὴς τὸν τρόπον, δὲν εἶχεν ἄνδρα ὁμόδοξον εἰς τὴν πίστιν, ἀλλ' ἦτον εἰδωλολάτρη· αὕτη δὲ δὲν ἔπαυε συχοπηγαίνουσα καὶ δεομένη θερμῶς τοῦ ἁγίου, διὰ τὴν ἐλευθερώσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἀπὸ τὴν παραφροσύνην αὐτοῦ. Οὐδὲ ὁ ἄνθρωπος ὁμοῦς ταύτης ἐμπόδιζε τὰς πρὸς τὸν ἅγιον αὐτῆς ἀφίξεις· πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ ἠγνόει δικτὶ ἐπλησίαζε πρὸς αὐτὸν· δεύτερον δὲ, διότι εἶχε μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὸν ἅγιον, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐσύχναζεν εἰς ἐκείνον καὶ πολλὰ ὡς φίλον ἐμεταχειρίζετο αὐτόν, καὶ ἐνόμιζεν ἐδικὴν του τιμὴν, τὰ τιμᾶ ἐκείνον· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ μέγας Σπυρίδων ἐπορεύετο πρὸς αὐτόν. Ἐπειδὴ, λοιπὸν τριουτοτρόπως ἐφιλοξενούντο ἀναμεταξύ των, μίαν φορὰν συγγεγυμνωμένοι, ὁ ἅγιος, σκοπεύων ἀρμυδιῶς τὴν ἀλιεύσῃ τὸν φίλον Ἕλληνα, στραφεὶς πρὸς τινὰ τῶν ὑπηρετούντων αὐτοῦ εἶπεν εἰς ἐπήκοον, ὅτι ὁ μικρὸς ὑπηρέτης, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐμπιστεύθης τὴν βασιλείαν τοῦ ποίμνιον, ἀπεκοιμήθη καὶ ἔχασε τὰ πρόβατα, ἀφοῦ δὲ ἐξύπνησεν ἐρευνήσας κατὰ πολλὰ εὔρε πάντα ὁμοῦ κεκοιμημένα εἰς κάποιον σπήλαιον, ἀπέστειλε δὲ πρὸς ἡμᾶς μηνυτὴν, πρὶν εὔρη ταῦτα, διὰ τὴν νὰ φανερώσῃ τὸ συμβάν, ὅστις καὶ φησὶ ἄσταται πρὸ τῶν θυρῶν· ἀλλ' ὕπαγε ἀγαπητέ, φανέρωσον εἰς τὸν μὴ

νυτὴν ὅτι εὐρέθησαν ἀκριβῶς πάντα, καὶ ὅτι δὲν λείπει κανέν ἀπὸ τὸ ποίμνιον. Ἦκουσεν ὁ ὑπηρέτης ταῦτα καὶ ἀναχωρήσας ταχέως, ἐφανέρωσεν αὐτὰ εἰς τὸν πρὸ τῶν θυρῶν εὐρισκόμενον μηνυτὴν. Ἐνθ' ἀκόμη δὲν εἶχον σηκώσῃ τὴν τράπεζαν, ἰδοὺ πάλιν καὶ ἕτερος μηνυτῆς ὅστις ἀπήγγειλε πάντα παρομοίως, τὴν εὔρεσιν τοῦ ποίμνιον, καὶ τὸν τόπον, καὶ ὅτι δὲν λείπη κανέν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ ὅλως διόλου συμφώνως προεῖπε ταῦτα ὁ ἅγιος, πολλὴ ἐκπληξίς ἐκυρίευσεν τὸν εἰδωλολάτρη· καὶ ὡς Θεὸν ἐσεβάσθη τὸν ἅγιον, θέλων τὴν κάμητ' αὐτὰ ὁποῖα ποτὲ οἱ Λυκάονες ἔκαμνον πρὸς Βαρνάβαν καὶ Παῦλον, τὴν θυσιάσῃ πρὸς αὐτὸν ταύρους καὶ τὴν κρεμάσῃ στέμματα εἰς τὸ πρόθυρον. Ὁ δὲ ἅγιος, καθὼς ἐκείνοι, εἶπε πρὸς αὐτόν, ἐγὼ δὲν εἰμι Θεός, ἀλλὰ μᾶλλον δούλος τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωπος ὁμοιοπαθῆς μὲ σέ· διὰ τὸ τὴν γνωρίζω δὲ καλῶς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, διὰ τοῦτο μοὶ χαρίζω τὴν προγνωρίζω καὶ ταῦτα. Τὸν ὁποῖον ἐν καὶ σὺ ὁμολογήσῃς Θεόν, θέλεις γνωρίσει μὲ ἀκριβεῖν ὁποῖον εἶναι τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ἡ ἀμαχος δύναμις. Καὶ ὁ μὲν ὅσιος εἶπε ταῦτα· ἡ δὲ φιλόχριστος μᾶλλον ἢ φίλανδρος γυνὴ λαβοῦσα ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ παραδόξον τοῦτο πρᾶγμα εἰς καιρὸν πρόποντα, καὶ προλαβοῦσα ἀρμυδιῶς τὰ ἰδικά της, καταπέθει τὸν ἄνδρα ν' ἀρνηθῇ πᾶσαν μὲν τὴν ματαίαν πλάνην, καὶ τὸ περὶ τὰ εἰδῶλα σέβας τὴν ἐκγλευσῃ, τὴν μεταμάθη δὲ καλῶς τὴν εὐσεβεῖν καὶ τὴν ἐνδυθῇ διὰ τοῦ βαπτίσματος τὸν Χριστόν.

Ἐάν μὲ τὴν σιωπὴν κρύψωμεν τὸ ἀκόλουθον διήγημα, πῶς δὲν ἠθέλωμεν ἀποστερήσει τοὺς ἀκροατὰς μεγίστης ὠφελείας, καὶ μάλιστα τὸ πολὺ συνεπαγόμενον μετὰ τοῦ ὠφελίμου γχοίεν ἅς εἴπωμεν λοιπὸν καὶ αὐτὸ καὶ ἅς το ἀπολαύσῃσιν ἐπὶ οὐρανῶν ἀκοαί.

ΙΑΚΩΒΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἈΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ἐάν μὲ τὴν σιωπὴν κρύψωμεν τὸ ἀκόλουθον διήγημα, πῶς δὲν ἠθέλωμεν ἀποστερήσει τοὺς ἀκροατὰς μεγίστης ὠφελείας, καὶ μάλιστα τὸ πολὺ συνεπαγόμενον μετὰ τοῦ ὠφελίμου γχοίεν ἅς εἴπωμεν λοιπὸν καὶ αὐτὸ καὶ ἅς το ἀπολαύσῃσιν ἐπὶ οὐρανῶν ἀκοαί.

αὐτοῦ μέτριον καὶ ταπεινόν, ἐπιμελεῖτο μὲν θεαρέστως τὰ τῆς ἐπισκοπῆς, ὄχι δὲ ὀλιγώτερον ἐφρόντιζε καὶ διὰ τὰ ποιμνία. Μίαν φορὰν λοιπὸν ἐπελθόντες κλέπτει τινὲς διὰ νυκτὸς εἰς τὰς μάνδρας ἔκλεπτον τινὰ τῶν αὐτοῦ βοσκημάτων. Ὁ δὲ Θεὸς, ὅστις ἐπιμελεῖτο τὸν ποιμένα, δὲν ἡμέλει οὔτε τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιμενομένων· ἀλλ' οἱ κλέπται οὔτοι πιασθέντες ἀοράτως μὲ ἀφευκτα δεσμὰ ἐδέθησαν τὰς χεῖρας, ὥστε δὲν ἠδύναντο παντελῶς νὰ ἀναχωρήσωσι. Τὸ δὲ πρῶτ' ἠγνώρισεν ὁ ἅγιος τὸ γεγονός, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς ἔχοντας τὰς χεῖρας ὀπίσω γυρισμένας καὶ δεδεμένας, ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ καὶ ἐλύτρωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὰ δεσμὰ. Πολλότατα δὲ συμβουλεύσας αὐτοὺς, ὅτι μὲ δικαίους κόπους νὰ προσπορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, χαρίζει εἰς αὐτοὺς καὶ κριόν· λάβετε, εἶπε χαριέντως, τοῦτο διὰ τὸν κόπον τῆς ἀγρυπνίας. Ἄλλὰ καὶ ἄλλο συνακολουθεῖ ὁμοίον τῷ ῥηθέντι.

Ἀνθρωπὸς τις Τριμηθοῦντιος, πλοίαρχος, χρεισθεὶς διὰ τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ χρυσίον, ἤλθε πρὸς τὸν ἅγιον, διὰ νὰ λάβῃ αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ· ὁ δὲ ἅγιος, πληρωτὴς ὦν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταύτης τῆς ἐντολῆς, ἣ ὅποια λέγει, ὅστις θέλει νὰ δανεισθῆ ἀπὸ σέ, μὴν ἀποστραφῆς ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον, τὸ ὅποῖον εἶχε διὰ τὰς ἀναγκάιας χρεῖας τῆς ἐπισκοπῆς, τὸ ἐγγχειρίζει προθύμως. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τοῦτο καὶ ταξειδεύσας κατευόδιον, ὅταν ἐπέστρεψε μὲ κέρδος ἦλθε πρὸς τὸν ἅγιον διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ· καὶ ὁ ἅγιος χωρὶς νὰ περιεργασθῆ τίποτε, οὔτε νὰ μετρήσῃ τὸν ἀριθμὸν, καθὼς συνειθίζουσιν οἱ περισσώτεροι, διορίζει αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ τὸ φυλάξῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ σκεῦος, ἀπὸ τὸ ὅποῖον πρότερον ἔλαβεν αὐτό. Καὶ τότε μὲν σεβασθεὶς ὁ ἔμπορος τὴν ἀγαθότητα καὶ ἀμεριμνίαν τοῦ δανειστοῦ, ἔβαλεν ἐκεῖ τὸν χρυσόν, καθὼς καὶ ἐδιωρίσθη καὶ καθὼς πάλιν παρακλίνει αὐτὸν ἡ χρεῖα, οὕτω μὲν ἐτοίμως καὶ τὸν ἐλάμβανε,

οὕτω δὲ ἀδόλως καὶ τὸν ἐφύλαττε. Καὶ ἐνῶ πολλάκις ἐμεταχειρίζοντο τὸν τρόπον τοῦτον, κυριεύει τέλος τὸν ἔμπορον τὸ πάθος τῆς φιλαργυρίας, καὶ βουλεύεται ἀπίστως καὶ πονηρῶς πρὸς τὸν ἐμπιστεύοντα, καὶ εὐρῶν αἰτίαν τῆς κακουργίας του τὴν ἐλευθερίαν, ὑποκρίνεται μὲν ὅτι κατέθεσε τὸ χρυσίον, χωρὶς νὰ καταθέσῃ μηδὲν σφαλίσας δὲ ἄδειον τὸ σκεῦος, ἀνεχώρησεν. Ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως δὲν ἐμελλε ν' ἀφήσῃ νὰ ζημιωθῆ ὁ ἅγιος, ὁ νικῶν τοὺς σοφούς ἐν τῇ πανουργίᾳ κῦτῶν, καθὼς λέγουσι τὰ ἱερὰ λόγια· διὰ νὰ μὴ εἶναι τὸ ἀπλοϊκὸν καὶ ἐλευθερίον εὐπάτητον, καὶ καταφρονῆται εὐκόλως ὑπὸ τῶν πανουργοτέρων καὶ ἀτιμάζεται. Ἰδὲ λοιπὸν, πῶς ἡ σοφὴ δικαία τοῦ Θεοῦ πρόνοια, τὸν ἐπιχειρίσαντα νὰ ἀδικήσῃ ἄλλον, οἰκονομεῖ νὰ ἀδικήσῃ μᾶλλον τὸν ἑαυτὸν του. Διότι μὲ ἐξοδα τὰ ὅποια, ὡς φαίνεται δὲν ἀπέβλεπον εἰς κέρδος, ἐξόδευσεν τὸ χρυσίον· ἔπειτα εἰς ἔλλειψιν καταντήσας, ἐνθυμεῖται πάλιν τὴν προτέραν ὁδόν, καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν μέγα Σπυρίδωνα, ἐπεζήτησε τὸ ὅποιον δὲν κατέθεσε χρυσίον, ὡς νὰ εἶχεν αὐτὸ καταθέσει· ὁ δὲ ἅγιος δὲν ἠγνόει τὸ κακούργημα· ἡσύχως ὁμως ἐδιόριζεν αὐτὸν οὕτως, κατὰ τὸ σῆθησε, νὰ ὑπάγῃ, διὰ νὰ τὸ λάβῃ. Ὁ δὲ, ὡς μηδὲν ἀπαίσιον καὶ ἀνελεύθερον πράξας, ἐπορεύετο διὰ νὰ λάβῃ τρόπον τινὰ τὸ φυλαχθέν· διανοίξας δὲ, καὶ εὐρῶν ἄδειον τὸ σκεῦος, καθὼς δὲ καὶ τὸ ἀφῆκε, ἀπαγγέλλει τοῦτο πρὸς τὸν ἅγιον, στοχαζόμενος νὰ τὸν ἀπατήσῃ· λέγει δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἅγιος νὰ ἐκζητήσῃ τοῦτο ἀκριβέστερον· ἐπειδὴ ἀφ' ὅτου σὺ κατέθεσας αὐτό, ἄλλου τινὸς χεῖρες δὲν ἔλαβον. Καὶ αὐτὸς πάλιν προσποιεῖται ὅτι ἐρευνᾷ· ἐπειδὴ ἦτον ἀδύνατον νὰ εὕρῃ, τὸ ὅτι πραγματικῶς δὲν ὑπῆρχε, προφασιζόμενος ἄγνοιαν εἶπε· βεβαίως δὲ πάλιν τὸ παραμικρὸν εὕρεν. Ὁ δὲ ἀγαθὸς καὶ πρὸς ἐκείνους ἄνθρωπος εἶπεν, ἐὰν μὲν, ὦ φίλτατε, ἀλλοῦ τὸ ἐφύλαττε, εὐκόλως καὶ ἤθελες τὸ εὕρει, ἐὰν

δὲ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σοὶ ἔμεινε, ἐκζητῆς νὰ λάβῃς τοῦτο τῶρα ἀπὸ ἡμᾶς, ἥξευρε ὅτι περισσότερον ἀπατᾷς τὸν ἑαυτὸν σου, παρὰ ἡμᾶς. Τοῦτο ἀφοῦ ἤκουσεν ἐκεῖνος, καὶ τὸν κρυπτὸν ἐνταυτῷ ἔχων συμβοηθὸν τῆς συνηδείσεως τὸν ἔλεγχον, δὲν ἐδυνήθη πλέον νὰ ὑποφέρῃ· ἀλλ' εὐθύς ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν πρὸς τοὺς ἱερούς πόδας τοῦ ὁσίου καὶ ἐζήτει συγχώρησιν· ὁ δὲ ἅγιος, ἐτοιμότερος μὲν ἐστάθη νὰ συγχωρήσῃ, παρ' ἐκεῖνος νὰ ζητήσῃ, Ἐνουθέτησε δὲ αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν ἐπιθυμῇ τὰ ξένα πράγματα, μηδὲ νὰ καταμολύνη μὲ δόλους καὶ ψεύματα τὴν συνείδησίν του, διότι ἔλεγε, τὸ ἀπὸ τὰ τοιαῦτα ἀποκτώμενον κέρδος, δὲν εἶναι παντελῶς κέρδος, ἀλλὰ φανερὰ ζημίαι. Ἀφοῦ ὁ λόγος ἐνθυμηθῆ ἀκόμη ἐνὸς τῶν τοῦ ἁγίου, θέλει βαδίσει πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ.

Λέγουσιν ὅτι ἐνθ' ἀκόμη ἐξῆ ὁ ἅγιος καὶ προέδρευεν τῆς ἐπισκοπῆς, ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἔκαμε σύνοδον καλέσας πάντας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπισκόπους, διὰ νὰ παρακαλέσωσιν ὁμοῦ τὸν Θεὸν νὰ κατακρημνίσῃ τὰ Ἑλληνικὰ ξόανα καὶ ἀγάλματα· διότι ἀκόμη ἡ πόλις ἦτο πλήρης τῶν τοιούτων· οὗτος δὲ καθὼς καὶ ὁ Παῦλος κατέφλεγετο τὸ πνεῦμα, καὶ ἔπνεε θερμὸν κατὰ τῆς ἀσεβείας. Ἀφοῦ λοιπὸν πάντες συνῆλθον καὶ ἐπροσευχήθησαν, τὰ μὲν ἄλλα εἰδῶλα νεύματι καὶ δυνάμει Θεοῦ, ἐκλονίσθησαν καὶ εἰς τὴν γῆν ἐκρημνίσθησαν· ἐν δὲ μόνον τούτων, καὶ μολονότι ἔκαμαν πολλὰς προσευχὰς καὶ ὁ καθείς ἰδιαιτέρως καὶ ὁμοῦ μὲ τὸν πατριάρχην, ἔμειναν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· ὅχι ποτὲ ὅτι δὲν ὑπήκουσεν ὁ Θεός, ἢ ὅτι ἠτίμασε τὰς ἱεράς ἐκείνων προσευχὰς, ἀλλὰ μὲ τοιαύτην φανερὰν οικονομίαν ἤθελε νὰ ὀρέσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ καὶ νὰ δείξῃ τὸ εἰς πολλοὺς ἀνασώμενον, πόσον μέγας ἄρα ἐν ἐπισκόποις ἦτον ὁ Σπυρίδων. Ἐνῷ λοιπὸν πλέον ἐσυνενοήθησαν, καὶ αὐτὸς μὲν ὁ πατριάρχης ἦτον ἐκβῆμα προση-

λωμένος εἰς προσευχὴν, εἶδε θεῖαν τινὰ ὀπτασίαν, ἥτις ἔλεγεν αὐτῷ νὰ μὴν λυπηθῆται, ἐπειδὴ δὲν κατέπεσε τὸ εἶδωλον· διότι τοῦτο εἶναι διωρισμένον εἰς τὸν Σπυρίδωνα, ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ μόνον θέλει ἀφανισθῆ· Ἀλλὰ τάχιστα προσκάλεσαι αὐτὸν ἐκ τῆς Κύπρου· διότι οὗτος εἶναι ὁ τῆς Τριμυθοῦτος ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ πατριάρχης πράττει ἀμέσως τὸ διωρισμένον καὶ πέμψας γράμματα προσκαλεῖ τὸν ἅγιον· τὰ γράμματα ἐφανέρωναν τὴν αἰτίαν τῆς προσκαλέσεως, καὶ τὴν φανείσαν ὀπτασίαν, διὰ νὰ μὴ παραιτήσῃ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ἐρχομὸν του. Ὁ δὲ ἅγιος εὐθύς πείθεται· διότι ἅμα ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραφέντων, ἐκίνησε, καὶ εἰς πλοῖον ἐπιβὰς ἀπέπλευε πρὸς Ἀλεξάνδρειαν. Τὸ μὲν πλοῖον λοιπὸν ἀράξει κατὰ τὴν Νέαν Πόλιν· ἦτο δὲ οὗτος περίφημος λιμὴν τῆς Ἀλεξανδρείας· ὁ δὲ ἅγιος ἐκβαίνων τοῦ πλοίου προσήχητο νοσῶς· καὶ ἅμα οἱ πόδες αὐτοῦ ἐπάτησαν τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, καὶ εὐθύς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο εἶδωλον τὸ ὅποιον ἐφάνη ἀνώτερον τῆς προσευχῆς τῶν πολλῶν, ἠφανίσθη ἐν τῷ ναῷ καὶ εἰς κόνιν μετετρέπη. Τοῦτο καὶ τὸ φθάσιμον τοῦ ἁγίου, τὸ ὅποιον ἦτο παντελῶς ἄγνωστον, εἰς τὸν πάπαν γνωρίζει· διότι καθὼς οἱ ἰδόντες ἀπήγγειλαν ὅτι ἐκεῖνο τὸ εἶδωλον ἀφ' ἑαυτοῦ ἠφανίσθη, τότε ὁ πάπας εὐθύς εἶπεν· ὦ φίλοι ὁ μέγας ἦλθε Σπυρίδων ἐκ τῆς Τριμυθοῦντος· ἐκεῖνοι δὲ τρέξαντες, διότι ἐδιωρίσθησαν ἀπὸ αὐτὸν νὰ συναπαντήσωσι τὸν ἅγιον, εὔρον αὐτὸν ἀκόμη εἰς τὴν ἀπόβασιν. Ποῖος λοιπὸν κατοικῶν τὰ ἔσχατα τῆς γῆς, δὲν ἤκουσε τὸ τοιοῦτον θαῦμα; ἔμαθον μὲν αὐτὸ οἱ Βυζάντιοι, ἐγνώρισε καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, ἠσθάνθησαν πᾶσαι αἱ πόλεις αἱ διὰ μέσον, καὶ σχεδὸν διέτρεξε τὸ θαῦμα πᾶσιν τῶν οἰκουμένην· καὶ ἀδύνατον νὰ ἐκφράσωμεν πόσον ἔβλεπον καὶ ἐπροσέγγινε καὶ εἰς πιστοὺς καὶ εἰς ἀπίστους, διότι οἱ μὲν μετεβάλλοντο πρὸς τὴν εὐσέβειαν, καὶ ἐδὲ-

χοντο τὸ ἱερὸν βάπτισμα, οἱ δὲ ἐστηρίζοντο βεβαιότερον εἰς τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως. Ταῦτα ὄχι μόνον ἀκοή τις ὑψηλὴ καὶ ἀδοκίμαστος· ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν ἐκ-ἐκφράζεται καὶ ἐπιβεβαιώνει ταῦτα, ἥτις ἴσταται μεταξὺ τοῦ τε ἀρχοντοῦ λεγομένου πυλῶνος καὶ τοῦ ναοῦ, λέγω, τῆς Τριμηθοῦντος, ἐνθα καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Σ π υ ρ ῖ δ ω ν ο ς λείψανον, κατὰ μέρος ὁμοῦ καὶ ἄλλων ἐξηγουμένη· ἀλλ' ἀφίνοντες τ' ἄλλα ὡς ὑπεσχέθημεν, ἃς βαδίσωμεν τώρα ἐπὶ τὴν θείαν ἐκείνου τελευτήν.

Ἦτον ὁ καιρὸς τοῦ θέρους, καὶ χωράφια διὰ θέρισμα ἀρκετὰ καὶ ὁ καρπὸς εὐσταχυς καὶ ἄφθονος τοῦ ἀγίου. Αὐτὸς δὲ ἐργαζόμενος τὸ περισσότερον μὲ τὰς χεῖράς του, λαμβάνει δρέπανον εἰς τὴν δεξιάν καὶ ἄρχεται νὰ θερίζη, ἐξαίφνης δὲ βράνιδες ὕδατος πολλὰ λεπταί, ἐνῶ εἰς κένον ἄλλο μέρος ὁ Θεὸς τότε δὲν ἔβρεχε, πίπτουσιν εἰς μόνην τὴν ἱεράν ἐκείνου κεφαλὴν· δεικνύων αὐτῶ ὁ Θεὸς ὅτι καὶ ἐκεῖνος ἀνθεὶ εἰς τὰς ἀρετάς καὶ ὡς καλόν τι σπαρτὸν δέχεται τὴν δρόσον· καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ὁ καρπὸς οὗτος θησαυρίζεται ἀπὸ τὸν οὐράνιον δεσπότην καὶ γεωργόν. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ παράδοξον ἠκολούθει καὶ ἄλλο τι παραδοξώτερον· διότι καθὼς ἐκεῖνος θέσας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὴν δεξιάν, ἐδείκνυεν εἰς τοὺς παρόντας τὴν δρόσον ἀμμάζουσιν, εὐθέως ἀπανοῦσαν τρίχες ξανθαὶ καὶ μαύραι καὶ λευκαὶ δὲν ἠξέσταν ὅμως τί ὁ Θεὸς διὰ τούτων ὑπεσχημίωκε. Ἐκεῖνος δὲ, ὡς ἐφάνη, ἐγνώρισε, καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν: Ἠξέσχετε ἀγαπητοὶ ὅτι ἡ ψυχὴ μου πλέον ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ σῶμα· ὁ δὲ κύριος μὲ πολλὴν δόξαν θέλει τιμῆσαι τὴν ἐμὴν τῆς ἀποδημίας μνήμην· καὶ εἰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων θέλει εἶναι ὑπόθεσις ἐορτῆς ἢ ἡμέρας τῆς κοιμήσεώς μου, καὶ μὲ μεγάλην φιλοτιμίαν θέλει ἐπιτελέσει ταύτην πᾶσα ἡλικία καὶ γένων, καὶ μεσαιών, καὶ γερόντων. Ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα εἰπὼν κ.

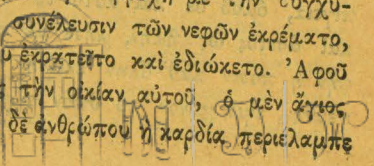
προφητεύσας, ἀλλὰ καὶ νουθοτήσας τὰ δέοντα καὶ διηγηθεὶς κεφαλαίωδῶς πρὸς τοὺς παρόντας πᾶν καλὸν καὶ σωτήριον, καὶ πολὺ περισσότερον περὶ τῆς γενικωτάτης καὶ μεγαλητέρας πασῶν τῶν ἄλλων ἀρετῆς, τῆς εἰς τὸν Θεὸν λέγω καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, μετ' ὀλίγον, καθὼς δὲ καὶ εἶπεν, ἀφῆκε τὴν καθαρὰν ἐκείνην καὶ ἱεράν ψυχὴν· γενόμενος μὲν ἄξιος συγχορευτῆς μὲ τοὺς ἀγγέλους· ὅμως δὲν ἀπεμακρύνθη παντελῶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μάλιστα τώρα προΐσταται ἐπειδὴ καὶ εἶναι πλησιέστερος πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ ἔχει μεγαλητέραν τὴν πρὸς αὐτὸν παρρησίαν. Πολλὰ λοιπὸν εἶναι μὲν τὰ γεγονότα ὑπ' ἐκείνου μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτοῦ, καὶ εἰσέτι γινόμενα. Ἡμεῖς δὲ ἵνα μὴ συμπεριγράψωμεν εὐθύς μὲ τὸ τέλος τοῦ βίου καὶ τὰ θαύματα, μῆτε πάλιν πολὺ νὰ ἐκτείνωμεν τὴν γραφὴν, ἀφοῦ ἐπενομηθῶμεν ἐν ἡ δύο, θέλομεν τελειώσει σὺν Θεῷ τὸν λόγον.

Εἶπε κάποιος τῶν φιλοχρίστων καὶ μὲ πολλὴν ζέσιν ἀγαπώντων τὸν ἅγιον, ὄχι δὲ ὀλιγώτερον καὶ τὴν ἀλήθειαν· ὅτι ἐνῶ ἐτελεῖτο ἡ ἐορτὴ αὐτοῦ, τελεῖται δὲ κατὰ τὴν δωδεκάτην Δεκεμβρίου μηνός, προσῆλθε καὶ οὗτος εἰς τὸν τάφον ἐλπίζων νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν ὡσπερ ζῶντα, παριστάνων ἀπὸ τὸ πρόσωπον τὸ πολὺ πρὸς αὐτὸν σέβας καὶ εὐλάβειαν. Ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασε καὶ ἔμελλε νὰ θεωρήσῃ, τοσαύτην, ἐκεῖνος ἔλεγεν, θείαν ἐπισκοπὴν, ἡσθάνθη ἐντὸς τοῦ τάφου ἐνεργουμένην, καὶ τόσον διεπέρασεν αὐτὴν μου τὴν καρδίαν, ὥστε ἐπήρητη τὸ πνεῦμά μου, καὶ μόνον τὰ οὐράνια ἀγαθὰ ἐφανταζόμενον, λησμονήσας μὲν πάντα τὰ ἐπίγεια, ὁμοῦ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα, καὶ σχεδὸν ἄφανος, καὶ ἄσitos ὡς ἤμην, μῆτε μὲ τινα ὠμίλησα, μῆτε τροπὴν ἢ ποσὴν καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν παντελῶς ἐγένοντο ἐμὴν μέγαν τὸ θεῖον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου,

τὸ ὁποῖον ἐκοινωνήσα. Ἄλλοτε ὁμοίως καὶ καθαρώτερον τὸ
 θυμὸν ἐγεινεν εἰς αὐτὸν καὶ ὁ τρόπος τῆς διηγήσεως χα-
 ρίστατος. Αὐτὸς μὲν, ὡς εἶπεν, πάλιν τὴν ἡμέραν τῆς
 ἑορτῆς τοῦ ἁγίου ἐπορεύθη εἰς τὴν Τριμυθούντα· προσκυ-
 νῶν δὲ καὶ ἀσπαζόμενος τὸν τάφον, ὃς τις περιεῖχε τοῦ ἁ-
 γίου τὸ λείψανον, ἐπληρώθη μὲν ὁμοίωσιν ἢ καρδίᾳ του φῶς,
 ἢ ψυχῇ του ἐγέμησεν ἠδονῇ, καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα πε-
 ριμένον τοὺς ἁγίους, διὰ τῶν παρόντων, ὡς ἐνυπάρχοντα
 ἐφαινότο, ἔπειτα δὲ ἐπορεύθη καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ νὰ
 ἀγοράσῃ ἐπιπλα τινὰ καὶ φορέματα διὰ νὰ ἐνδύσῃ πένη-
 τας καὶ πτωχοῦς· ἐπειδὴ ἦτο χειμῶν καὶ ἦτο ψύχος. Ἀφοῦ
 λοιπὸν ἠτοιμάσθη, καὶ ἔπρεπε δι' ἀναγκίαν χρειᾶν νὰ ὑ-
 πάγῃ εἰς τὸν τόπον του σύμπτωσις, ὁποῖα ἀκολουθεῖ τὸν
 χειμῶνα ἦτο τῶν νεφῶν, καὶ ἐπαπειλεῖτο σφοδρὰ καταφορὰ
 βροχῆς καὶ ἡ φροντίς ὄχι μικρά, Ἐνῶ λοιπὸν τοιοῦτοτρό-
 πως ἐταλαιπωρεῖτο καὶ παρέδιδε τὸ φορτίον εἰς τὴν βρο-
 χὴν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ἐναποθέτει τὴν ἐλ-
 πίδα του εἰς τὸν Θεόν, ἐπιθέτει τὰ πράγματα αὐτοῦ εἰς
 τὰ ὑποζύγια, καὶ προστρέχει εἰς τὸν Νεὸν τοῦ ἁγίου, καὶ
 ὡς ἦτον ἀγκαλιάσας τὴν θήκη, καὶ προσηλωμένος θερμῶς
 ὡς εἰς ζῶντα, εὔχεται νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν, καὶ νὰ γίνῃ
 καλὸς ὁδηγὸς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ νὰ
 κάμῃ εὐπορον αὐτοῖς τὴν ὁδόν, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπειλὴν
 τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀέρων τὴν βίαν καὶ αὐτὸς μὲν ἀφοῦ
 εὐχήθη ταῦτα, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Τριμυθούντα. Ὁ δὲ
 ἅγιος, καθὼς καὶ οὗτος εὐχήθη, ὄχι μόνον ἀοράτως, ἀλ-
 λά καὶ ὁρατῶς πλέεν καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ὁδὸν συμπαραυ-
 ρίσκετο, ὡς εἰς τῶν ὁδοιπόρων ἢ δὲ βροχῆ μετὰ τὴν σύγχυ-
 σιν τοῦ ἀέρος καὶ μετὰ τὴν συνέλευσιν τῶν νεφῶν ἐκρέματο,
 μετὰ τὴν δύναμιν δὲ τοῦ ἁγίου ἐκρατῆτο καὶ ἐδιώκετο. Ἀφοῦ
 δὲ ἐφθασεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὃ μὲν ἅγιος
 εὐθὺς ἐγεινεν ἀφαντος· τοῦ δὲ ἀνθρώπου ἡ καρδία περιελαμπε

με ἀόρατον φῶς, καὶ εὐφραίνετο ὡς νὰ ἠγγίζεν αὐτὴν ὁ ἅ-
 γιος καὶ μετέδιδεν τῆς ἰδίας του εὐφροσύνης καὶ ἠδονῆς. Ὁ-
 ταν δὲ ὁ ἅγιος ἀνεχώρησε, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐμβῆκεν εἰς τὴν
 οἰκίαν του, εὐθὺς μὲν κατέβη πολλὰ ραγδαία βροχῆ, καὶ
 τόσον ἐπεκράτησεν, ὥστε δὲν ἔπαυσεν τρεῖς ἡλοκλήρους ἡ-
 μέρας. Καὶ τότε μὲν τοιοῦτοτρόπως ἔσωσεν ἀπὸ τὴν κα-
 κοπάθειαν τῆς ὁδοῦ· ἄλλοτε δὲ διέλυσεν αὐτοῦ ἄλλην ἀ-
 θυμίαν καὶ λύπην. Ἐπλησίαζεν ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ
 μεγάλου Σπυρίδωνος· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πάλιν νὰ
 παρευρεθῆ καὶ τοῦτο ἐπροξένει αὐτῷ μεγάλην θλίψιν· προ-
 σευχόμενος δὲ παρεκάλει νὰ μὴ ἀποτύχῃ τῆς συνήθους ἐ-
 πισκοπῆς καὶ χάριτος. Τί λοιπὸν; ἀκόμη δὲν ἐτελείωνεν
 ἡ προσευχὴ καὶ εἶδεν ὅτι ἐπορεύετο εἰς τὸν νεκόν· καὶ ἅμα
 ἐγνώρισε τὴν παρουσίαν ἐκεῖνου, εὐθὺς καὶ μετελάμβανε
 τῆς συνήθους ἐλλάμψεως καὶ γλυκύτητος· τῷ ἐφάνη δὲ ὅτι
 ὁ ἅγιος προσευχόμενος, συνευρίσκετο καθ' ὅλην τὴν δοξο-
 λογίαν· ἔπειτα εὐλογήσας πάντας τοὺς παρόντας εἰς τὸ
 τέλος ἀνεχώρησεν.

Ὁ λόγος μου ἀνέφερεν, ἐὰν καὶ ὄχι πάντα τὰ ἐκεῖνου,
 ἀλλὰ τὰ ἀρκούντα εἰς τοὺς φιλαρέτους. Πῶς δὲ καὶ κά-
 θεκᾶστην βοήθει τοὺς δεομένους αὐτοῦ, ἄλλος δὲν ἠμπορεῖ
 νὰ τὸ εἴπῃ ὡς πρέπει, εἰμὴ αὐτοὶ μόνον, οἱ ἀπολαυόντες
 καθ' ἡμέραν τῶν αὐτοῦ θαυμάτων καὶ τῆς χάριτος. Πρέπει
 δὲ μηδὲ τοῦτο νὰ ζημιώσωμεν τοὺς φιλοθέους. Ἐάν τις ἀ-
 πορῶν ἤθελε ζητήσῃ, πόθεν ἡ τοσαύτη θ' ἀλασσα τῶν θαυ-
 μάτων εἰς τὸν Σπυρίδωνα, καὶ τί τάχα κατορθώ-
 σαι ἔλαβεν ἀπὸ τῶν δεσπότην Χριστὸν τοσαύτην χάριν, ἃς
 ἤξευρε, ὅτι πάντα τὰ κατὰ ὡς ἐκ συμφωνίας συνευρέθησαν
 εἰς αὐτόν καὶ ἐγαίνε λοιπὸν οὗτος ὅρος ἀρίστης πολιτείας·
 τὸ δὲ πᾶν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ἁγίου, τῶν ἄλλων παρατήμου τοῦ
 Σπυρίδωνος, ἡ ἑστὴν ἐκ τῶν ὑπερβολῆ τῆς ταπεινο-
 φροσύνης καὶ μετριοτήτος· καὶ τὴ νὰ νομίσῃ ἑαυτὸν ὅτι κατ'

οὐδὲν διαφέρει οὔτε τινὸς τῶν ἐντελῶν καὶ ἀμαρτωλῶν· ἐνῶ
ὑπερέβη σχεδὸν πάντας, ὅσοι ἠξιώθησαν τῆς χάριτος τῶν
Θαυμάτων.

Τοιαῦτα λοιπὸν εἶναι τὰ κατωρθώματα τοῦ βίου τοῦ
Σπυρίδωνος, τοιαῦτα καὶ τὰ θαύματα· ἄμποτε δὲ
νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τὴν βοήθειάν του νὰ μιμηθῶ-
μεν τινὰ τῶν ἐκείνου· διότι νὰ εἴπωμεν τὰ πάντα εἶναι
σχεδὸν ἀδύνατον· ἵνα καὶ συμμετοχοὶ γενόμεθα τῶν ἡτοι-
μασμένων αὐτῷ ἀγαθῶν χάριτι καὶ φιλανθρωπῶν τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἅμα τῷ ἁ-
γίῳ Πνεύματι δόξα, τιμὴ καὶ προσαύνησις νῦν καὶ αἰεὶ καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

(Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ).

Ὁ δὲ Θεός, φυλάσσει τὰ ὅσα τῶν δικαίων πρὸς ἀπό-
δειξιν καὶ στηριγμὸν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, καὶ πρὸς
παντοτεινὸν σχολεῖον ἀρετῆς, ἐφύλαξε καὶ διασώζει τὸ σε-
βασμιώτατον τοῦ Σπυρίδωνος σῶμα σῶφον καὶ ἀκρί-
βιον, ἐναντίον τῶν ἀμεταθέτων τῆς φύσεως ὄρων· ἐπειδὴ ὁ-
που βούλεται Θεὸς νικᾷται φύσεως τάξις· καὶ ὑπὸ τὴν γῆν
πρότερον ἔτη πολλά καὶ μετὰ ταῦτα ἐπάνω τῆς γῆς, τι-
μώμενον καὶ σεβάζομενον, ὡς ἡγιασμένον παρὰ Θεοῦ, ὑπὸ
πάντων μὲν τῶν ὀρθοδόξων, μάλιστα δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ
βασιλευσούσῃ Χριστιανῶν, οἵτινες εὐλαβῶς ἠσπάζοντο καθ'
ἐκάστην τὸ ἱερόν τοῦτο λείψανον.

Μετὰ δὲ τὴν ἀξιοθρήνητον ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως, μετεκομίσθη εἰς Κέρκυραν, διὰ τινος τῶν ἐκεῖθεν ἱε-
ρέων Γεωργίου Καλοχαιρέτου τοῦνομα· ὅστις καὶ εὐρῶν
πνευκλεῆ καὶ σεβάσιμον ναὸν μετέθηκεν ἐκεῖ τὸ πάνσεπτον
λείψανον καὶ αὐτὸς μὲν ἔχων εἰς τὸν ὑψηλὸν τῆς ἱεροσού-
νης βαθμὸν, προσέφερε καθ' ἐκάστην τῶν Κυρίων τὰς εὐχα-
ριστίας. Ἐνθα δὴ μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ ἱεροῦ λείψανου,

καὶ μετὰ τὴν ἐπιστάσιν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ὑπερέκ-
βλυζον πολλότατοι ἰάσεις καὶ θαυματουργίαι· τὰς ὁποίας
ὁ τῆς Κερκύρας χριστεπώνυμος λαὸς ἐκπληττόμενος προ-
σέτρπε μετὰ πάσης εὐλαβείας εἰς τὸ ἱερόν τοῦ ἁγίου τέ-
μενος, εὐχαριστοῦντες τὸν δοξάζσαντα αὐτὸν Κύριον, διὰ τὴν
ἀπόλαυσιν τοιοῦτου θαυματοῦ, τοιοῦτου πολυούχου καὶ ὑ-
περσπιστοῦ. Ἀνακκινισθείσης δὲ μετὰ ταῦτα τῆς πόλεως
καὶ εἰς ἕτερον μέρος μετατεθείσης, ἄλλον Ναὸν ἐγείρουσι τῷ
ἁγίῳ οἱ τότε ἱερεῖς οἱ ἐκ Κερκύρας δηλαδὴ Βούλγαροι, εἰς
τοὺς ὁποίους διὰ τῆς μακαριτίδος Ἀσιμίνης μετέβη τὸ
κατὰ κόσμον τῆς ἐξουσίας δικαίωμα τοῦ ἱεροῦ τούτου λει-
ψάνου. Ὅστις δὲ καὶ διὰ πλουσίων τοῦ λαοῦ δώρων καὶ πο-
λιτικῶν ἀφιερωμάτων, ἐγένεε περιδοξος καθὼς ἀκόμη καὶ
τώρα φαίνεται· ἐνθα ἡ ἀξιοθέατος προκειμένη τῶν λειψά-
νων θήκη δοξάζεται παρὰ πάντων διὰ τὰς διαφόρους τε-
ρατουργίας, καὶ ὁ θαυματουργὸς ζῶν Σπυρίδων μετὰ
θαύματα ἐκπληττεῖ πάντας καὶ μετὰ θάνατον.

Πάλαι ποτὲ εἰς τὴν τῶν Κερκυραίων νῆσον στερουμένην
τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, κατακυριευμένην ἀπὸ βιαιάν
πεῖναν, ὁ ἅγιος ἐχάρισε, διὰ πλοίων, σὶ τους, ἐπιφανεῖς εἰς
τοὺς πλοιαρχοὺς καὶ προμηνησῆς εἰς τούτους τῆς νήσου τὴν
χρείαν κατὰ τὸ ἅγιον μέγα Σάββατον, διὰ τοῦτο λαμπρὸν
καὶ τερπνὸν συνέβη τὸ τότε Πάσχα εἰς τὴν πρώην τεθλιμ-
μένην νῆσον, μετὰ τὴν τοῦ ἁγίου προμήθειαν.

Καὶ πάλιν· Εἰς τινὰ Θεόδωρον ἔμπορον ἐκ τῆς Ἀνα-
τολῆς ὅστις ἐστερήθη παντελῶς τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὄρασιν,
προσέτρπε δὲ μετὰ θερμὴν πίστιν εἰς τὸν τοῦ ἁγίου ναὸν,
ἐχάρισεν αὐτῷ ὀξύτατον τὸ φῶς.

Καὶ ἄλλοτε· Ἐνῶ λοιμὸς διέφθειρε τὴν τῶν Κερκυραίων
πόλιν, πάντες ἀδιόφορος εἰς τὸ ἱερόν τοῦ
ἁγίου ἐβλήθησαν, μετὰ τῶν ὁποίων πολλοὶ μεμολυσμένοι
συνεβῆσαν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε, διὰ τοῦ μιάσματος,

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑἰΘΡΟΓΥΡΙΟΥ

κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως νὰ διαφθαρή ἢ πόλις· οὐδὲν σχεδὸν ὑπέφερεν ὁ εὐλαβῆς ἐλεεινὸς λαὸς, ἀλλὰ ταχέως πάλιν τῇ τοῦ ἁγίου μισοτεία ἠξιώθη τῆς προτέρας ὑγιεινῆς καταστάσεως.

Προσέτι δὲ δύο τυφλοὺς κωπηλάτας, οἵτινες καὶ ὡς ἀνίκαιοι ἀπερρίφθησαν ἐκ τοῦ στόλου τῶν Ἑνετῶν, ὁ μὲν ἐκ τοῦ πλοίου τοῦ Ἀντωνίου τοῦ Βερνάρδου, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἱερωνύμου τοῦ Μαυρικινοῦ· εἰς τούτους ὁ μέγας Σπυρίδων παρέδωκεν ὀλόκληρον τὴν ὄρασιν. Τοῦτο δὲ ἔκαμε πάντες νὰ κηρύξωσι μὲ ἀγαλλίασιν, ἐκπλαγέντες εἰς τοῦ τερατουργήματος αὐτοψίαν. Ποίον δὲ τὸ θαῦμα δὲν ἐξέπληξεν, ὅταν ἄνθρωποι τινὲς ἀπὸ ζῆλον εὐλαβείας, ἀφόβως ἀνέβησαν εἰς τὴν ὑψόροφον κορυφὴν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς τοῦ ἁγίου ἐκκλησίας, διὰ νὰ σβέσωσι τὴν ἐκεῖ φλόγα, ἐξ ἐκείνης δὲ διὰ κεραυνικῆς βίας κατακρημισθέντες δὲν ἔπαθον κἀνὲν κακόν, ἀλλ' ἀβλκῶς διεσώθησαν.

Ἄλλοτε πάλιν. Κάποιος τῶν τῆς ἀριστοκρατείας εὐπατριδῶν, μάταια φλυαρῶν καὶ φουαττόμενος, καταγελοῦν παιδίον τὸ ὅποιον εἶχεν ἀνίατον ἀσθένειαν, ἐπειδὴ κατέπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν χάριν θεραπείας ὑπὸ τὴν τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου θήκην ἐν τῷ λιτανεύεσθαι, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν πάτριον νόμον διότι λιτανεύει ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ, τοῦ ἁγίου, καὶ τῶν εἰκόνων τῆς θεομήτορος· προσέτι δὲ χλευάζων τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, οἵτινες προσέκλαιον, ἢ θεία δίκη ταχέως ὑπέσθασεν αὐτόν· καὶ ἐξαίφνης τὴν αὐτὴν ὥραν διαρρήγέντος πυροβόλου κατέσκαψε τὸν τούτους δεξιὸν ὀφθαλμόν· οὕτως καὶ πολλοὶ τότε ζῶντες αὐτόπται καὶ μάρτυρες ἐχρημάτισαν. Ἐπειδὴ μετὰ ταῦτα ὀλονύκτιος ἐστάθη ἡ μετάνοια αὐτοῦ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Σπυρίδωνος καὶ παννύχιοι μετὰ δακρύων προσευγαί.

Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, τὸ χιλιεστὸν καὶ ἑξακοστούτον ἑβδομηκοστὸν τρίτον σωτηριὸν ἔτος, ἐνῶ πάλιν λοιμώ-

δες μίχσμα διέφθειρε καὶ ἀγροὺς καὶ πόλιν καὶ κόμας, ὥστε τοῖς πᾶσιν ἀφεύκτως ἐπεκρέματο ὁ σκληρὸς θάνατος, καὶ σχεδὸν εἶχεν ἀρξάνσει πᾶσιν τὴν νῆσον (καὶ ταῦτα δις κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος) ὁ θαυματουργὸς οὗτος τὴν νόσον ἐθεράπευσεν, ἀναλαβὼν πάντας ὅσον τάχιστα ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, ἔκαμεν αὐτοὺς διὰ μιᾶς νὰ ἰατρευθῶσι. — καὶ τῶντι μέγα ἦτον τὸ θαῦμα· διότι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως τοῦ ὑπὸ τοῦ ἁγίου γεγονότος θαύματος εἰς τὸν παραδόξως, ὡς εἴπομεν, ὁματωθέντα τυφλὸν Θεόδωρον, τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Ἰουλίου μηνός, νὰ ἴδῃ τοὺς ἡμιθανεῖς ἐν τῷ ἄμα μὴ λοιμώττοντας πλέον· τὸ δὲ δευτέρου κατ' αὐτὴν τὴν τῶν Βαίων ἡμέραν τῆς ἐτησίου λιτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος, νὰ θεωρήσωσιν ὦ τοῦ θαύματος, πεπαιχμένον πλέον τὸν λοιμόν. Ἀκούσατε δὲ καὶ ἄλλο μέγα τῶντι καὶ ἐξαίρετον τοῦ Σπυρίδωνος, τερατουργήμα, τὸ ὅποιον ἡ Κέρκυρα θαυμάζει καὶ με λαμπρὰν φωνὴν ἀνακηρύττει τὸ παράδοξον.

Πολέμου καὶ μάχης ὑπαρχούσης μεταξύ Ἑνετῶν καὶ Ὀθωμανῶν, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Πελοποννήσου, ἐφάνη εὐλογον εἰς τὴν εὐτολμίαν τῶν ἀθῶων Ἀγαρινῶν, νὰ καταδουλώσωσι καὶ τὴν Κέρκυραν. Ὅθεν κατὰ τὸ χιλιεστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἕκτον σωτηριὸν ἔτος τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ Ἰουλίου, ἐπιδραμόντες οἱ σκληροὶ οὗτοι ἐπολιόρησαν ἐξαίφνης τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Ἀφοῦ δὲ ἤρχισεν ὁ βαρβαρικός πόλεμος, με πῦρ καὶ με σιδηρὸν κατέθλιβον τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας· καὶ μετὰ παρέλευσιν πεντήκοντα ἡμερῶν, ἐν αἷς σφοδρὰ μάχῃ ἐπεκράτησε μετὰ τῶν, ἢ τῶν βαρβάρων δύναμις ἐβουλεύθη νὰ ἐπινέλη ἐπὶ τὸ τῆς Κερκύρας ἄστου. Πάντες δὲ οἱ πιστοὶ με στεναγμοὺς καὶ δάκρυα ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, ἐπὶ τῇ ἐπιπέσει τῶν Ὀθῶν τῶν Ἀγαρινῶν στρατεύματα, ἐπινέλη ἐπὶ τὸ ἐκρότειχον τῆς πόλεως, μετ

Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, τὸ χιλιεστὸν καὶ ἑξακοστούτον ἑβδομηκοστὸν τρίτον σωτηριὸν ἔτος, ἐνῶ πάλιν λοιμώ-

ὀλίγον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κακοὶ κακῶς ἠφρανίσθησαν, καὶ, διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἱεράρχου, διεσκορπίσθησαν μετὰ τοῦτο δὲ μεγαλητέρας σκληρότητος καὶ ἀπανθρώπου φόνου ἔπνεον τῶν βαρβάρων αἱ χεῖρες, ἐπαπειλοῦντες τῇ πόλει ἄλλην ἐπιδρομὴν καὶ πκνόλεθρον αἰχμηλωσίαν καὶ θάνατον. Αἱ δεήσεις δὲ καὶ αἱ προσευχαὶ ἀπὸ τευς πιστοὺς δὲν εἰλειψαν, διὰ τῶν ὁποίων μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, ἐπεκαλοῦντο τὴν τοῦ κοινοῦ πατρὸς προστασίαν καὶ σκέπην· διὸ καὶ τὸν σκοπὸν δὲν ἀπέτυχον. Ἐνῶ λοιπὸν οἱ Κερκυραῖοι προσεκαρτέρου τὴν ἐκ τῶν βαρβάρων παντελεῖ ἀπώλειαν, φαίνεται, ἄθρου βιθῶς, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σπυρίδων μετὰ πλήθους στρατιᾶς οὐρανήου καὶ ἐπέχων εἰς τὴν δεξιὰν ἀστραπόμορφον ξίφος, ἀπέδωκε σπουδαίως καὶ μὲ θυμὸν τούτους, τοιοῦτον λοιπὸν παράδοξον ἰδόντες οἱ Ὀθωμανοὶ στρατιῶται, εὐθὺς ἐτρόπησαν εἰς φυγὴν, καὶ σπρωγόμενοι μεταξὺ τῶν ἐτρόμαζον μῆπως ἀοράτως πληρωθῶσιν, ἔφυγον λοιπὸν καὶ συντριβήσαν ἀπὸ φόβου, χωρὶς πολέμου, ἢ πυρὸς, ἢ μαχαίρας, ἢ ἄλλου τινὸς διώκοντος, εἰμὴ μόνη, τῆς ἀοράτου δυνάμεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ διὰ τῶν δραστητικωτάτων εὐχῶν τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀνεχώρησαν τὰ πεζικὰ καὶ ἱππικὰ στρατεύματα, ἀπέπλευσε καὶ ὁ στόλος αὐτῶν καὶ οὕτως διέμεινε ἐλευθέρῃ ἡ Κέρκυρα. Τὸ δὲ πρῶτ' ἐνῶ ἐπρόσμενον οἱ πολιτικὴ τὴν συνήθη μάχην, δὲν εἶδον οὐδένα, εἰμὴ σιωπὴν καὶ ἀσχύλειαν. Περιέργοι λοιπὸν μὲ ἐπιπόλαιον χαρὰν ἐπελθόντες εἰς τὰς σκηνὰς τῶν ἐχθρῶν, ἐνόησαν τὸ θαῦμα καὶ σκιρτῶντες μετ' εὐφροσύνης, ἠγάλλοντο διὰ τὸ κενὸν καὶ παράδοξον· ἐπειδὴ ὄχι μόνον ἔβλεπον τοὺς Ἰσμηλίτας φυγὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἐλαφυραγωγῆσαν· οἵτινες καὶ ἐν τῷ φεύγειν ἀναφρονδὸν ὠμολόγουν, ὅτι ἀπὸ τινος σεβάσμιου μοναχῶν, δηλαδὴ τὸν Σπυρίδωνα, ὅστις ἀνεφάνη εἰς τὸν αἰθέρα μὲ ἐν-

δοξὸν στόλον στρατιᾶς οὐρανήου, ἀπεσύρθησαν εἰς ταχυτάτην φυγὴν. Ἐδραμον δὲ πάντες μετ' αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας, ἀποδίδοντας δόξαν καὶ εὐχαριστίαν εἰς τὸν θαυματουργήσαντα ἱεράρχην. Ἡ δὲ εὐγνώμων ἀριστοκρατία τῶν Ἐνετῶν ἐπιγνώσκουσα αὐτὸν ἐλευθερωτὴν τῆς νήσου καὶ τῶν φιλοχρίστων ὄπλων ὑπερασπιστὴν, εὐθὺς ἀπέστειλεν ἀργυρὰν πολύφωτον κινδύλαν εἰς τὸν πάνσεπτον αὐτοῦ ναὸν καὶ μὲ κοινὸν ψήφισμα ἐδιώρισε νὰ γίνεταί τιτανεία ἐνιαύσιος μετὰ τοῦ θεσπεσιοτάτου λειψάνου κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερώσεως. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ δεκάτη ἢ δεκάτη πρώτη τοῦ Αὐγούστου μηνός. Προσέξατε δὲ καὶ εἰς τὸ ἐπόμενον, τὸ ὅποιον ἐνῶ ἔχει μεγάλην τὴν χάριν διὰ τὴν θαυματουργίαν, δεικνύει συνάμα τὸ ὀρθόδοξον τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ σφαλερὸν τῆς Δυτικῆς.

Ὅτε ὁ ἀρχικύριχος τοῦ Ἐνετικοῦ στόλου καὶ διοικητῆς τῆς νήσου Κερκύρας Ἀνδρέας ὁ Πισάνης, διενόηθη νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου θυσιαστήριον διὰ νὰ τελῆται ἐν αὐτῷ καθ' ἐκάστην ὑπὸ Λατίνου ἱερέως λειτουργία· νομίσας διὰ τούτου ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἅγιον εὐχαριστίαν, διὰ τὸ νὰ ἡλευθέρωσῃ τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν βαρβάρων καταδυναστείαν· ἀλλὰ πῶς ποτὲ ὁ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος ἤθελε συγχωρήσῃ, ἐν τῇ σεπτῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, νὰ θυσιάζεται ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπὸ ἑτεροδόξων ἱερέων μὲ ἄζυμον; Ὅθεν δις φανερωθεὶς ὁ ἅγιος εἰς τὸν ὕπνον αὐτοῦ, ἐδιώρισε αὐτὸν ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ ἐγγεῖρημα τοῦτο. Ἀλλὰ δὲν κατεπέθετο· διότι ἐπίστευε περισσότερον εἰς τὸν θεολόγον αὐτοῦ ὅς τις τῷ ἔλεγεν ὅτι τὸ ὄνειρον ἐγένεεν ἐκ συνεργείας διαβολικῆς· ἐπι δὲ καὶ τοὺς ἱερεῖς τοὺς δικαιοῦχος τοῦ ἁγίου λειψάνου ἐφοβέριζε, διότι δὲν ἔστεργον τὸν ἅγιον λειψάνον καὶ τὸ ἁγιοσύνημα. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῆς ὀπτασίας δὲν ἀπομακρυνθῆκεν ἀπὸ τῆς ἐγγεῖρηματός, ἀναψε παραδόξως ἐν

ΙΛΕΚ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

καὶ νυκτὸς ἢ ἐν τῷ πηλίκῳ φρουρίῳ πυριτοθήκη· καὶ ἀνατρέψασα τὰς ἐν τῇ ἀκροπόλει οἰκίας, ἐφόνευσε πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ πολλοὺς τῶν ἄλλων Λατίνων· καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας ὁ Πισάνης ἐπνίγει μεταξὺ δύο ξύλων τὰ ὀποῖα θείῳ νεύματι περιέσφιγγον τὸν τράχηλον αὐτοῦ· ὁ δὲ κκλόβουλος αὐτοῦ θεολόγος εὗρέθη νεκρὸς κείμενος εἰς τινα αὐλάκι· ὁ δὲ πρὸ τῆς πυριτοθήκης διωρισμένος· φύλαξ, ἐβλεπε τὸν ἅγιον προσερχόμενον μετὰ δαυλοῦ, ὑπὸ τοῦ ὀποῖου ὑψηλὰ σηκωθείς ἐρίφθη εἰς τὴν λεγομένην Πεδινήν, ὅπου καὶ ὄρθιος εὗρέθη πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἐσταυρωμένου, χωρὶς νὰ πάθη κανὲν κκόν. Κανθῆλα δὲ τις ἀργυρᾶ, τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσε πρότερον ὁ ἀρχινύαρχος ἐμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ἔπεσε χαμαὶ, καὶ ἐξούλησε τὴν βᾶσιν, καθὼς ἀκόμη καὶ τώρα φαίνεται. Κάποιοι δὲ τῶν ἐν τῷ ἄστει Ἐνετῶν, τυχῶν τὴν ἰδίαν ὄραν εἰς τὸ ὑπερφῶν αὐτοῦ, εἶδε τρεῖς φλόγας ἐξερχομένας ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, καὶ διευθυνομένας εἰς τὴν ἀκρόπολιν μετὰ τὸ ὅποιον εὐθὺς καὶ ἡ πυριτοθήκη κατεκίη. Εἰς δὲ τὴν Βενετιάν, τὴν ἰδίαν νύκτα, ἐπιπέσας κερκυνὸς κατὰ τῆς εἰκόνας τοῦ Πισάνου κατέκυυ-σεν αὐτὴν, χωρὶς ἄλλον τινὰ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ νὰ βλάψῃ. Πάντα δὲ τὰ παραδόξα ταῦτα ἐτελέσθησαν εἰς τὸ χιλιοστόν ἐπτακοσιοστὸν δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆ δωδεκάτῃ Νοεμβρίου. Ὡ θαῦμα, ὦ δόξα, ὦ χάρις ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων!

Ποῖος λοιπὸν τώρα καὶ ἀπὸ τούτῃ τοῦ οὐρανοῦ τὴν κρίσιν, δὲν βλέπει βλασφήμους καὶ βδελυκτὰς πρὸς τὸν Θεὸν τὰς καινοτομίας τῆς παπικῆς ἐκκλησίας; ἀλλ' εἴθε νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς ὁ Θεὸς νὰ ἐπιστρέψωσι εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ποτὲ παρεκτρέπησαν! Ποιοῦτος λοιπὸν καὶ μετὰ θάνατον, περὶ τὴν πίστιν ὁ θεὸς Σπυρίδων. Ἀλλὰ ποῖος δύναται καθ' ἕκαστον νὰ διηγηθῇ τὰ διὰ τοῦ πολιοῦ-
χου πατρὸς ἡμῶν καθεκάστην τερατουργοῦμενα,

Τὴν Κυριακὴν τῶν βλαίων, τῆς ἐποχῆς· καθ' ἣν ὁ ἀείμνηστος Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, ὁ νέος τῆς ἐκκλησίας φωστήρ, ἐδίδασκεν ἐν Κερκύρα, ἐπαριθμῶν τὰ διάφορα θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος, εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ὀποῖου ἀφιέρωνε τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ, ῥομιλῶν πρὸς αὐτόπτας καὶ μάρτυρας, μετὰ δύο ἐβδομάδας, λέγει (περὶ ἀρετῆς λόγ. φῶλ. 197 ἐκδοσ. Λειψίας ἔτει 1766). Ὅτε ἐνῶ τὸ χαριτόβρυτον τοῦ ἁγίου λείψανον ἐλιτανεύετο, προσέφερον γυναικᾶ τινὰ δαιμονῶσαν, ἣτις ἄφριζε καὶ ἐτριξε τοὺς ὀδόντας αὐτῆς· καὶ μολοντί αὐτῇ ἦτον χεῖρας καὶ πόδας δεδεμένη, μόλις δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι ἠδύναντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ὀρμὴν τῶν κινήματων αὐτῆς. Τὸ πρόσωπόν της δὲν εἶχεν εἶδος ἀνθρώπου· ἡ φωνὴ αὐτῆς διάφορος· διότι ποτὲ μὲν ὡς βοῦς ἐμήμιζε, ποτὲ δὲ ὡς σκύλαξ ὑλάκτει, καὶ ἄλλοτε ὡς μικρὸν βρέφος ἐκλαυθυμύριζεν. Ἀφοῦ δὲ τρεῖς φορὰς ἐστρωσαν αὐτὴν εἰς τὴν γῆν, καὶ τρεῖς ἐπάνωθεν αὐτῆς τὸ λείψανον τοῦ θαυματουργοῦ ἐπέρασεν εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐν μέσῳ τῆς συνόδου ἐκήρυξε, εὐθὺς ὦ τοῦ θαύματος! ἀπέκτησεν εἶδος ἀνθρώπινον, ἡσύχασεν ἀπὸ τὴν ἄστατον κίνησιν. ἔπυυσε τὰς ἀλλοκότους φωνὰς, καὶ ὠμίλησεν ὡς ἄνθρωπος. Ὅθεν εὐθὺς ἡλευθέρωσαν αὐτὴν ἀπὸ τὰ δεσμὰ καὶ μόνη της σηκωθείσα μετὰ τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου, καὶ προσκηνούσα εὐχαρίστει αὐτόν. Καὶ πάλιν.

Κατὰ τὸ 1769 ἔτος, παραδόξως συνέσφιγγε παραλυτικὸν τινα Γερμανὸν στρατιώτην, ἀπόμαχον δι' αὐτὴν τοῦ τὴν παραλυσίαν· ὅτε μετὰ πίστεως καὶ θερμότητων δακρύων προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου· ὁ δὲ τότε κυβερνήτης τῆς γῆσου Ἀνδρέας Δονᾶς, ἀκούσας τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κωδῶνων διὰ τὸ ἐξάσιον τοῦτο θαῦμα, προσεκίνησεν τοὺς ἰατροὺς τῶν δημοσίων νοσοκομείων, καὶ παρ' αὐτῶν περὶ τούτου πληροφορηθεὶς, ἐπορεύθη

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ
ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣΕΩΣ

εἰς τὴν τοῦ ἁγίου ἐκκλησίαν καὶ ἐφαλλον εὐχαριστήριον ὑμνον πρὸς τὸν ἅγιον.

Ἡ Νῆσος τῆς Κερκύρας ἣ ἔχουσα τὸν Ὀχυματουργὸν Σπυρίδωνα Προστάτην καὶ ἐν ταῖς περιστάσεσι βοηθὸν πανδήμως διακηρύττει τὴν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1855 ἔτους χορηγηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἁγίου προστασίαν ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἐσώθη ἐκ τῆς λαοφθόρου καὶ καταστρεπτικῆς χολέρας ἣτις ὁσάκις ἐμφανίζεται ἐν Εὐρώπῃ ἀποδεκατίζει πολυανθρώπους πόλεις, καὶ οὐδεμία ἀνθρώπινος ἀρωγὴ ἢ ἰατρικὴ βοήθεια δύναται ποτὲ νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ, ὁδεύουσα πάντοτε πρὸς τὸ ἔργον τῆς κατάστροφῆς. Ὄντως, περὶ τὸν Ὀκτώβριον 1855 ἢ τότε τὴν Εὐρώπην καταμαστίζουσα χολέρα ἐγκατασκήπτει ἀφνης εἰς Κέρκυραν, καὶ πρῶτον κρούσμα ἀναφαίνεται εἰς τὸ προάστειον Μανδουκίου. Τρόμος μέγας καταλαμβάνει τὴν πόλιν καὶ ἅπασαν τὴν Νῆσον. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, καὶ ὡς ἐκ τῆς συμπυκνότητος τῶν οἰκιῶν, ὡς ἐκ τῆς τότε καταστάσεως τῆς τε πόλεως καὶ τῶν προαστείων, καὶ ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς πόλεως καὶ μάλιστα τινῶν συνοικιῶν αὐτῆς, μακιδῶδες ἐράννετο ὅτε ἤθελεν ἐπιπέσει εἰς τοὺς κατοίκους, καὶ σχεδὸν ἅπασαι αἱ οἰκογένειαι ὄφειλον νὰ ἐτοιμασθῶσιν νὰ πενηθοροήσωσι καὶ πλῆθος τάφων ὄφειλον νὰ ἀνεωχθῶσιν. Ἄπας ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν ἄμα τὸ πρῶτον ἠκούσθη κρούσμα, κατὰ τὸ ἐσπέρας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου προσφεύγει καὶ μετὰ δακρύων καὶ γονυπετῆς τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ ἐπικαλεῖται ἢ δὲ ἐκκλησία ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἐσπέρας παρακλήσεις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν ἅγιον ἀναπέμπει.

Ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὅθεν μεσιτείας τοῦ ἁγίου, ἡ Κέρκυρα δὲν ὑπέκυψεν εἰς τὴν κοινὴν ὄλκον τῶν ἄλλων πόλεων εἰς ἃς ἡ χολέρα ἐνεφανίσθη· τύχην· καὶ τῶνόντι ὁ ἀριθ-

μὸς τῶν κρουσμάτων καὶ τῶν θανάτων μυριάκις λασσον ἀπέβη ἀφ' ὅ,τι ἀναποφεύκτως ἐπρεπε νὰ ἦτον. Ἡ τότε συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν Γ. Θ. Βῶεν, Α. Α. Δούσμανη, Κ. Β. Βούλγαρη καὶ Τ. Ε. Λώρενς. ἐν τῇ ἀπὸ 16 Ἰανουαρίου 1856 διακοινῶσει αὐτῆς πρὸς τὸν Ἄρμοστὴν Ι. Γούγγ ἀπορεῖ πῶς ἡ νόσος δὲν ἐξεπεραίωσε τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς τῆς, καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν Θ.ίαν ἀντίληψιν τὸ ἥπιον καὶ τὴν ταχεῖαν παῦσιν αὐτῆς.

Ἄλλὰ ποῖος ἐδύνατο νὰ ἐξυλεώσῃ τὸν καθ' ἡμῶν παροργισθέντα Ὑψιστον ὅπως τὴν καταστρεπτικὴν νόσον καταπραύνη; Βεβαίως αἱ μόναι μεσιτεῖαι τοῦ Εὐσπλάγγχου ἡμῶν Προστάτου, τοῦ Κἀλοκυχῆθου Πατρός μας τοῦ Ὑπερασπιστοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, τοῦ προμάχου τῆς Εὐσεβείας, τοῦ Ὀχυματουργοῦ λέγομεν Σπυρίδωνος.

Κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους γίνεται, ὡς γνωστὸν, λιτανεὶα τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου, καθ' ἣν πολὺς λαὸς συρρέει. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, πολλοὶ, καὶ μάλιστα οἱ ἰατροὶ, ἐνόμιζον ὅτι ἕνεκα τῆς συρροῆς τοῦ λαοῦ ἡ νόσος ὄφειλεν ἔτι μᾶλλον νὰ ἐξαγριωθῇ καὶ οἱ νεκροθάπται ἀδικήπως νὰ ἐργασθῶσιν. Οὐδεὶς ὅμως συνεμερίσθη τὸν φόβον αὐτὸν, τὰς μόνας ἐλπίδας του εἰς τὸν ἅγιον ἀναθέμενος, καὶ πράγματι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἅπας σχεδὸν ὁ λαὸς τῆς ἐξοχῆς συνέβρευσεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἅπασα ἡ πόλις καὶ ἡ ἐξοχὴ συγκεντροῦται εἰς τὴν Πλατεῖαν ὅπου τὸ Ἱερόν Λειψάνον ἐμελλε νὰ διέλθῃ. Γίνεται μετὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου δέησις καὶ προάκλησις πρὸς τὸν Ὀχυματουργὸν Σπυρίδωνα, καὶ ἅπαντες γονυπετοῦντες καὶ δακρύοντες, ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν αὐτοῦ καὶ τὴν πρὸς **ΚΑΙ ΘΕΩΣ ΒΕΒΗΤΟΤ**. Συγκίνησις μεγάλῃ καταλαμβάνει **ΜΕΤΡΩΣ ΚΕΚΛΗΘΕΣ ΚΑΙ ΑΙΛΙΘΕΜΑΙ** καταπληκτικῶς αὐτὸν ἥτο νὰ **ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ** τὸν πρὸς τὸν ἅγιον σεβασμὸν καὶ πίστιν παρατήρησιν

τοῦ λαοῦ τούτου. Καὶ ὄντως, μέγας ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀ-
 γίοις αὐτοῦ! ἔπο τῆς ἡμέρας, ἐκείνης λίαν ἐπαισθητῆ γί-
 νεται ἡ ἐλάττωσις τῶν κρούσμάτων, σχεδὸν οἱ θάνατοι ἐ-
 κλείπουσιν, ἡ νῆσος ῥύσσεται τῆς ἐπελθούσης Θεῖας ὀργῆς,
 ἡ βροτοκτόνος δὲ χολέρα ἀρχεται νὰ μηδενίζεται ἀπέναντι
 τῆς ἰσχύος τῶν μεσιτειῶν τοῦ ἁγίου, καὶ περὶ τὸν Δεκέμ-
 βριον ὀλοτελῶς τὰ κρούσματα παύουσιν.

Οὐδεὶς κλάμος, οὐδεὶς γλῶσσι, δύναται νὰ περιγρά-
 ψῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ τούτου πρὸς τὸν ἅγιον. Ὁ
 δὲ Σεβασμιώτατος ἡμῶν Ἀρχιερεὺς Ἀθανάσιος ὁ ἐπὶ ἀρετῇ
 καὶ παιδείᾳ διακρινόμενος συντάττει ἐπίτηδες πρὸς τὸν Ὑ-
 πιστον εὐχαριστήριον, καὶ διατάττει νὰ ἐκφωνηθῇ αὕτη εἰς
 ἀπάσας τὰς Ἐκκλησίας· θεαμὴ δὲ ἐπίσης ἦτο νὰ ἴδῃ τις
 τὸν λαὸν εἰς τὰς Ἐκκλησίας γονυκλιτῶς καὶ δακρυρροῶν
 ἀναπέμπων τὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν ἅγιον εὐχα-
 ριστίας του.

Ὁ Ἱερομόναχος Γρηγόριος Βάλμης, ἐν τινι φυλλαδίῳ
 ἐκδοθέντι κατὰ τὸ 1856, ἱστορεῖ τὸ ἀκόλουθον τερατούρ-
 γημα ὡς ἑξῆς.

Γυνὴ τις, Βασίλω ὀνόματι, ἐκ Ζαγορίου τῆς Ἠπείρου,
 θυγάτηρ τοῦ Κωνσταντίνου Σίμου καὶ τῆς Χριστίνης Κυ-
 ρίτζη, συμβία Ἰωάννου Ἀνδρέου, ἐκ Βούνου τῆς Χειμά-
 ρας, χωρίου ἐνθα κητόκουν, πορευθεῖσα μὲν ἐν ἔτει 1853
 Ἰουνίου 13.ῃ μετ' ἄλλων ἐγγχωρίων γυναικῶν εἰς Λογαράν
 ὄρος, δύο ἡμέρας μακρὰν, ὅπως προμηθευθῶσιν, ὡς ἔθος
 αὐταῖς, ξύλον τι εὐκυστον ἦτοι δαδί, ὅπερ ὡς δάδην, ἡ-
 γουν λαμπάδων οἱ ἐν Ἠπείρῳ Ἕλληνες μεταχειρίζονται,
 ἐπανήλθε δὲ τὴν 16.ην ἀλλ' ὡς ἐπόθενον, κεκοπιασμένη ἐκ τῆς
 μακρῆς ὁδοπορίας καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ὑπερβόλου
 βάρους ἐκάθισε νὰ γευματίσῃ, καὶ καθιδρωμένη ἀκολούθως
 ἀπέλουσε τοὺς ἐκ τῆς ὁδοπορίας λερωμένους πόδας καὶ
 χεῖρας εἰς ψυχρὸν ὕδωρ τὴν ἐργασίαν ταύτην δὲν ἐφθάσε

νὰ ἀποπερνώσῃ καὶ ἀμέσως ἐξηράνθησαν ὁ ἀριστερὸς αὐ-
 τῆς πούς καὶ χεὶρ καὶ ἐμαζώχθησαν μὲ μεγίστην θλίψιν
 καὶ πικρὰ δάκρυα ταύτης καὶ τῶν περιουκούντων γειτόνων.
 Τὰ ὅσα δὲ ἡ ἀθλία ἐπραξεν εἰς δικαστήριον δύο καὶ ἐπέ-
 κεινα ἐτῶν, ὅπως ἱατρειθῇ καὶ ἀπαλλαγθῇ τῆς βασιαν-
 στικῆς ταύτης μαστιγῆς ἅπαντα ἐματαιώθησαν· ἀρκεῖ τοῦτο
 μόνον νὰ εἴπομεν ὅτι ὑπὸ μανικῶδους θλίψεως καὶ ἀ-
 πελπισίας ὠρημένη κατέφυγε καὶ εἰς τινα Ἀγχιρὸν θρη-
 σκευτικὸν (χόντζαν) πρὸς θεραπείαν, ἀλλὰ πολλὰ εἰς τὴν
 πλάνην αὐτοῦ δαπανήσασα ἐγκατελείβθη ὀδυρομένη τὴν ἀ-
 θεράπευτον συμφορὰν τῆς. Περῶσα λοιπὸν τεικίτην, ὡς δύ-
 ναται πᾶς τις νὰ συμπεράνῃ, ἀξιοδάκρυτον ζωὴν. Λαβοῦσα
 τὸν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς χωρισμὸν τῆς μὲ τὴν συμφωνίαν τού-
 των καὶ τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας συγκατάθεσιν ἐπαχθῆς ἤδη κα-
 ταντήσασα εἰς ἐκυτὴν καὶ πρὸς πάντας συγγενεῖς τε καὶ γνω-
 στοὺς, βαρυνθέντες πλέον νὰ ὑπηρετῶσι μὴν χεῖρὶ καὶ ποδὶ
 ὄλως κεκρητημένην εἰς πάσας τὰς ἐπιειγούσας ἀνάγκας τῆς,
 παρεδόθη ὄλως εἰς τοὺς κλαυθμούς καὶ ὀδυμούς, μετὰ
 μετανοίας καὶ συντριβῆς καρδίας δεομένη τοῦ Πανοικτίμονος
 Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων του, ὅπως συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας
 τῆς καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τῆς ὀδυροῦς ταύτης ἀσθενείας.
 Βλέπει ὅθεν κατ' ὄναρ (τὸν Δεκέμβριον τῶν 1855) κληρικῶς
 τινὰ ἐνδεδυμένον, ὅστις τὸν ἐξηραμένον αὐτῆς πόδα πατή-
 σας τῆς ἔλεγε· “μὴ γράψῃς πρὸς τὸν ἐν Κερκύρᾳ αὐτάδελ-
 φόν σου, ὡς κατὰ νοῦν ἔχεις, ἀλλ' αὐτοπροσώπως ἔλθέ,”·
 εἰς ἑκτασιν οὕτω διαμείνας καὶ περιεργεῖα κινήσεια, ἡ-
 ρώτησε “τίς συ εἶσαι;” πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ ἅγιος ἀπεκρί-
 νατο, “ὁ ἅγιος ἐγὼ εἰμι, ὃν τοςάμεις ἐπεκαλέσθης.” Ἐ-
 γερεῖσα ἔντρομος ἐκ τῆς ἐκτάσεως ταύτης, καὶ τὸ ὀ-
 ροκμα τοῦτο ἐνδίκως τοῖς περιουκῶσι μετ' ἐκπλήξε-
 ως διηγήσεια, οὐδεὶς ὅστις δὲν κατηνάγκασεν αὐτὴν,
 τῶν συμπεριετῶν πρὸς Κερκύραν ἐπιβιβαζομένων διὰ τῶν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἈΘΗΝΩΝ

ἐλαιῶν τὴν συλλογὴν, νὰ πράξῃ ὡς κατ' ὄναρ εἶδε. Τοῦτο λοιπὸν μετ' ἐνθέρμου πίστεως ἀσμένως διετέθη νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ φερθεῖσα μέχρι τοῦ τῆς Ἡπείρου περὶ ἡλικασίου ἐντὸς κοφίνου ἐφ' ἵππου δεδεμένη, καὶ οὕτω ἀποβιβασθεῖσα εἰς τὴν Κερκυραϊκὴν προκυμαῖαν πάντας εἰς φρίκην διήγειρε καὶ αὐτὸν τοῦ Ἵγειονομείου τὸν ἰατρὸν Κύριον Δρα Ἀλεξάνην βλέποντας τὴν φρικώδη κατάστασιν τοῦ ἐλεεινοῦ τούτου σώματος καὶ τὸ ἀνίατον τῆς νόσου αὐτῆς. Ἐνθεν ἐφ' ἀμάξης ἕως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος μετακομισθεῖσα, ἐνταῦθεν ἐπὶ καθήκας μεταφέρθη ἕως τῆς Λάρνακος τοῦ Θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἐνθα προσέσασα μετ' ἀπρηγορήτου κλυθμοῦ ἀκαταπίπτως ἐδέετο τοῦ ἁγίου, ὅπως προσβύσῃ πρὸς τὸν Πολυεύσπλαγχνον καὶ Παντοδύναμον Θεὸν ἡμῶν καὶ ἀπολύσῃ οὕτω τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν τῆς, τὴν σωματικὴν ὑγίαν καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Ἀλλὰ μέγας ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ! Τὰ θεράτῃ τῆς πίστεώς τῆς δάκρυα καὶ τοῦ Προστάτου ἡμῶν ἁγίου ἢ προσβεία, ἐκίνησαν τὴν Θεὸν συμπάθειαν· καὶ λοιπὸν εἰς τὸ δευτέρον τῶν τριῶν ὀληνυκτίων τῆς, πλησίον τῆς Λάρνακος τοῦ ἁγίου καττακλειμένη, ἐκάλεσε περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸν Ἐρηφείον τοῦ Νκοῦ κηρύττουσα μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς ἀνεκφράστου ὅτι ὁ ἅγιος τὴν ἰάτρευσεν, ὡς θερμανθέντων τῶν ἀπολελιθωμένων μελῶν αὐτῆς καὶ σειομένων τῶν προτέρων ἐξηραμένων ὄντων. Ἐξομολογηθεῖσα ὅθεν μετ' ἀληθοῦς μετανοίας καὶ κατανώξεως, κατὰ παραίνεσιν τοῦ Ἐρημερίου Κόμ. Γ. Ἱερομ. Βουλγάρως εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Γεώργιον Ἱερομ. Πρήφτην τὴν Ἀλβανῶν γλῶσσαν ὁμιλοῦντα, τὴν προεῖν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ἦλθε μόνη περιπαιχθεῖσα, καὶ ῥαθὶς ἐνώπιον τῆς ὁραίας πόλης ἠξιώθη τῶν Ἀρχάντων καὶ Ζωπυῶν Μυστηρίων· οὐδὲ καὶ ὑγιῆς ἐγὶμὴν διαβιστεύει, δεξιόζουσα τὸν Ἵψιστον καὶ

κηρύττουσα τὴν ἀνεκλάλητον δόξαν, ἣν ὁ Μέγας Θαυματουργὸς Σπυρίδων παρὰ Θεοῦ ἀπήλαυσεν.

Ἦθελεν ἐπιλείψει ἡμᾶς ὁ χρόνος διηγούμενος, ἐὰν ἠθέλαμεν νὰ συμπληρώσωμεν τὰ γνωστὰ τοῦ ἁγίου θαύματα τὰ ἐν τῇ παρουσίᾳ διηγήσει παραλειπούμενα· καὶ πολὺ μᾶλλον ἐὰν εἰς αὐτὰ ἠθέλαμεν προσθέσει καὶ τὰ μετὰ ταῦτα. Πολλὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ μεταξὺ ἡμῶν διαπραχθέντα, τῶν ὁποίων σύγχρονος καὶ ζῶσα ἢ μνήμη πλείστα δὲ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, παρὰ ἀξιοπίστων καὶ αὐθεντικῶν πηγῶν μαρτυρούμενα. Ἀλλὰ εἰς πᾶσαν ἐξιστόρησιν τὸ προσανῆκον αὐτῇ ὄριον, τὸ περικλείον τὸ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς ἀναγκαῖον, ὡς περὶ τούτου διδάσκει ἐν τοῖς τελευταίοις λόγοις τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Εὐαγγελίου, ὁ περιλημένος μαθητής.

Ἴνα ὅμως καὶ ἡμεῖς μὴ παραλλάξωμεν τὴν πορείαν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοτῶν, καὶ ἵνα ἀποδείξωμεν ὅτι ὁ Σεπτὸς ἡμῶν Προστάτης ἀκολουθεῖ εἰσέτι ν' ἀξιοῖ ἡμᾶς τῶν ἀνεξαντλήτων αὐτοῦ θαυμάτων, ἐπισυνάπτομεν τὸ ἀκόλουθον τοῦ ὁποίου εὐτυχε οἰκογενεῖά τις, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ μὲν διαμένουσα, συσχετιζομένη ὅμως μετὰ τῶν ἐνταῦθα ὡς θέλει ἀποδείξει ἢ αὐτῶν καταχωρομένη αὐτόγραφος κατάθεσις.

Ἰωάννης Πάλλιος, υἱὸς μονάκριβος Σπυρίδωνος καὶ Αἰκατερίνης Ζ. Βρίκου, Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, διαμενοντῶν πρὸ χρόνων ἐν Βαρλέττῃ πόλει τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας περὶ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου τοῦ 1861 διὰ τῶν τῶ ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας, προσεβλήθη ὑπὸ βαρυτάτου τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ὅστις προσέβενεν ἤδη ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀπέναντι ὄλων τῶν μέσων τῆς ἰατρικῆς, μέχρι τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἡμέρας ὅτε ἀπέθανεν αὐτοῦ.

Τὴν πρωτὴν τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ νέος ἔκειτο πολὺ βαρύνων. Ἡ ὄψις αὐτοῦ παρίστατο ἰπποκρατικῆ, οἱ σφυγμοὶ

νηματώδεις και σχεδόν ἐλλείποντες, τὰ ἄκρα ἀκίνητα και ψυχρά, ἢ φωνὴ ἐλλείπουσα ἐντελῶς και ἡ ἀνχνοῦ ῥογ-
χωδῆς. Ἐν γένει ἢ κατάστασις αὐτοῦ παρίστανεν ἅπαντα ἐκείνα τὰ σημεῖα, ἅτινα δεικνύουσι τὸν θάνατον ἐπικεί-
μενον.

Ὅθεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἦτις καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς νόσου δὲν ἐπκυσε κλαίονσα και ἰκετεύουσα γονυκλιτῶς τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα, κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην στιγμὴν ἐ-
πολλαπλασίασε τοὺς κλυθμοὺς και τὰς δεήσεις τῆς, και αἶφνης ὡς ἐκ θείας τινὸς ἐμπνεύσεως κινουμένη ἀνέ-
» κραξε « Θέλω νὰ τηλεγραφηθῆ ἀμέσως πρὸς τοὺς ἐν Κερ-
» κύρα συγγενεῖς, ὅπως ἀνοίξωσι τὸν Ἅγιον κάμουν πα-
» ράκλησιν διὰ τὸν Γιαννάκη μου. Ὁ Ἅγιος βέβαια διὰ
» τῆς πρὸς τὸν Θεὸν μεσιτείας του θὰ μοῦ τὸν σώσῃ
» και θὰ μοῦ τὸν χαρίσῃ, διότι τὸν παρεκάλεσα και τὸν
» παρκαλῶ μὲ ὄλην τὴν ψυχὴν και καρδίαν μου. »

Τὸ τηλεγράφημα ἐγένετο εὐθὺς, και ὁ τοῦ θαύματος! ὁ νέος περὶ τὴν ἐνδεκάτην πρὸ μεσημβρίας, καθ' ἣν ὥραν ἤνοιχθη ὁ ἅγιος και ἐγένετο ἡ παράκλησις ἐνῶ ἐκειτο εἰς τὴν αὐτὴν και χεῖρονα τῆς πρώτης κατάστασιν, καταλαμ-
βάνεται αἶφνης ὑπὸ κινήσεώς τινος σπασμωδικῆς ὄλου τοῦ σώματος, ἦτις ὑπὸ τῶν ἐλεῖ παρόντων ἰατρῶν ἐξεληφθη ὡς τελευταία ἀπόπειρα τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἦτο ἀληθῶς ἡ διὰ πρὸς τὸν Θεὸν μεσιτείας τοῦ Ἁγίου ἐκτείναντις και ἀπο-
δίωξις τῆς θανατηφόρου νόσου, διότι μετ' ὀλίγον τὸ φαι-
νόμενον τοῦτο παρῆλθε, και παρουσιάσθη ἡ σωτήριος κρίσις δι' ἀφθόνων ἰδρώτων, ὁ δὲ νέος ἤνοιξεν εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς και ἀνέλαβεν και ὄψιν και σφυγμοὺς και ἐν γένει ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ζωῆς, ὥστε ἅπαντες οἱ περιεστῶτες μὴ ἐξαι-
ρουμένων και αὐτῶν τῶν ἰατρῶν, ἐξέστησαν και ἀνέκρα-
ξαν « Ὄντως θαύμα, και θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀ-
γίοις αὐτοῦ! Μετὰ τοῦτο ἤρξατο ἡ ἀνάρρωσις ἦτις ὁμοίως

ἔβκινεν ὅπως οὖν βραδέως, και ὁ νέος ἔμενον εἰσέτι ἄφω-
νος ὅπερ ἐλῦπει οὐκ ὀλίγον τοὺς γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλὰ και ταύτης συμπληρωθείσης τέλος διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ αὐ-
τοῦ Ἁγίου και θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος κατὰ τὴν ἐν-
δεκάτην Δεκεμβρίου, παραμονὴν τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ, ἐλύθη και ἡ γλῶσσα τοῦ νέου, και ὠμίλησε, και οὕτως ἀνέλαβε καθ' ὅλα τὴν ὑγείαν αὐτοῦ πρὸς δόξαν Θεοῦ και τοῦ πι-
στοῦ αὐτοῦ θεράποντος και θαυματουργοῦ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

Οὗτος εἶνε ὁ βίος, ταῦτα εἶναι τὰ μᾶλλον γνωστὰ και περιγραφέντα θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος. Ἀλλὰ τίς δύ-
ναται νὰ ἀπαριθμῆσῃ ἀκριβῶς τῶν θαυματουργιῶν αὐτοῦ τὸ πλῆθος.

Ἡ Κέρκυρα θεατῆς εἶναι τῶν ἀπέριον αὐτοῦ θαυμάτων. Ὅλοι οἱ ἅπανταχοῦ Ὀρθόδοξοι και οἱ Δυτικοὶ εἰσέτι μαρ-
τυροῦσι και κηρύττουσι τὴν θαυματουργὸν χάριτα τοῦ Σπυ-
ρίδωνος. Οἱ θαλασσοποροῦντες δὲ ἰδιαιτέρως και οἱ ἐν θλίψεσιν εὐρισκόμενοι πρὸς τὸν Σπυρίδωνα προσφεύ-
γουσι. Τὰ πολλὰ και πολύτιμα ἀφιερῶματα ἐν τῇ Ἐκ-
κλησίᾳ, τρανὴ ἀπόδειξις εἶναι τῶν θαυματουργιῶν αὐτοῦ· οὐδεὶς μετὰ πίστεως και κατανύξεως προσφεύγων πρὸς τὸν Σπυρίδωνα ἀποτυγχάνει τῶν προσδοκιῶν του. Ὅθεν οἱ Κερκυραῖοι ἄς ἀναπέμψωμεν δόξαν και εὐχαριστίαν πρὸ τὸν πανάγαθον Θεὸν τὸν παραχωρήσαντα εἰς τὴν φιλότα-
την ἡμῶν Πατρίδα τοιοῦτο ἱερὸν Κειμήλιον, και ἄς ἐκφω-
νήσωμεν Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ! οὐ ἡ δόξα και τὸ Κρέτος, ἢ τιμὴ και ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

3013 TABOXA
 ΠΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ . Π ΗΤΟΛΛΥΣ

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Α. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Ε. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
A1. 52 φ 12. 0004

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ